

PRO INFO O KNIZE A JAK JI ZÍSKAT PIŠTE:

wenkerschlag@seznam.cz

Tato kniha představuje významný příspěvek k opomíjené historii Jindřichova Hradce a jeho okolí, ke staleté historii soužití místních Čechů a Němců, kterou spolufinancovalo i Město Jindřichův Hradec.

ANOTACE:

Mezi místní části Jindřichova Hradce dnes patří sedm původně německých obcí a tato kniha přináší historii té největší z nich – Wenkerschlagu, česky nazývané Německá Radouň. K dalším patří Kleinradeinles (Radouňka), Diebling (Děbolín), Motten (Matná), Buchen (Buk), Obermühl (Horní Žďár) a Ottenschlag (Otín).

Autorem je německý rodák Richard Hanslovsky. Někdejší vážený občan bavorského Ulmu, který byl za své zásluhy vyznamenán spolkovým prezidentem i papežem Janem Pavlem II. Autor čerpá z vlastních vzpomínek i z rozsáhlé archivní práce a vyprávění pamětníků.

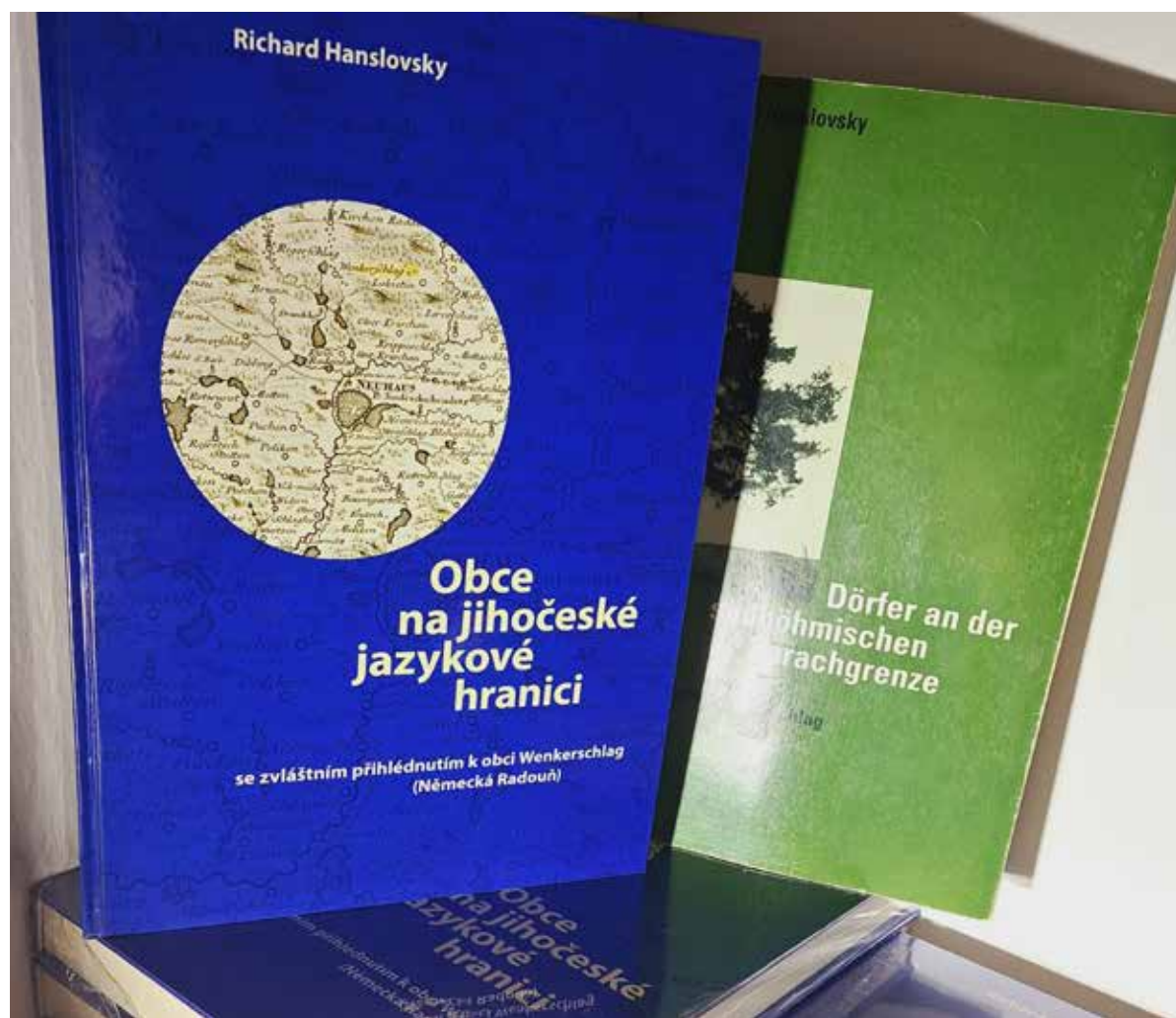
Kniha je informačně a fakticky nesmírně bohatá, ale zároveň je velice osobní výpovědí. Prolínají se tu autorovy vzpomínky z dětství a dospívání s po-

hledem zralého muže se silným a přesvědčivým křesťanským postojem. Je to pohled s humorným nadhledem i s hlubokým porozuměním životu v tomto místě a čase. Při čtení se setkáváme s lidmi, s jejich charaktery a osudy, poznáváme způsob života, zvyky, hospodaření a řemesla. Kniha je plná detailů, které vracejí život místům i příběhům. Léčivé prameny, místa setkávání, stará koupaliště, oblíbené lesy, písně, místní německé nářečí – všechno znovu ožívá díky jeho vyprávění. Autor svou knihou splnil to, co si předsevzal, vrátil obci její historii.

Vzácné knihy tohoto typu, které se opírají o detailní znalost prostředí a podepřené osobními vzpomínkami autora a dalších pamětníků, jsou pro zájemce o historii to nejcennější, co jim mohou psané prameny nabídnout.

TIRÁŽ:

Richard Hanslovsky: *Obce na jihočeské jazykové hranici se zvláštním přihlédnutím k obci Wenkerschlag (Německá Radouň)*. 288 stran formátu A4. Vlastním nákladem Štěpán Ašer a Václav Urban. V Jindřichově Hradci 2023. Překlad, poznámky, obálka a sazba Václav Urban. Na obálce je mapa Jana Kryštofa Müllera z roku 1720. Vydání první, náklad 262 ks

Richard Hanslovsky

Obce na jihočeské jazykové hranici

**se zvláštním přihlednutím k obci Wenkerschlag
(Německá Radouň)**

Tiráž

Obce na jihočeské jazykové hranici
se zvláštním přihlédnutím k obci Wenkerschlag
(Německá Radouň)

Vlastním nákladem
Štěpán Ašer a Václav Urban

V Jindřichově Hradci 2023

Překlad, poznámky, obálka a sazba Václav Urban
Na obálce je mapa Jana Kryštofa Müllera z roku 1720

Vydání první, náklad 262 ks

Původní tiráž:

Dörfer an der südböhmischen Sprachgrenze.
Zum Beispiel Wenkerschlag

Vlastním nákladem
Marie a Richard Hanslovsky
Oberer Hasenkopfweg 72
89075 Ulm

V roce 2001

Výroba, sazba a redakce
Marie, Andrea, Sabine Hanslovsky

Letecké snímky
Copyright Erich Vejvar
A 2511 Pfaffstätten.

Reprodukce
repropoint, Vöhringen

Tisk
Le Roux, Erbach

Poděkování

Zvláště bych chtěl poděkovat své ženě Marii Hanslovské, bez níž by
kniha v této podobě nemohla vzniknout. Svou aktivní podporou,
návrhy a kritickým pohledem významně přispěla k jejímu zdaru.

Děkuji vám za vaši velkou ochotu spolupracovat, za cenné
rozhovory, zprávy a informace:

Franziska Blaha, rozená Tischer; Katharina Czasny, rozená Smrčka;
Wilma Danner, rozená Röschl; Anna Demal, rozená Pfauser; Richard
Demal; Marie Fucker; Hedwig Fucker, rozená Bilwachs; Franz a Otto
Fischer; Maria Fischer, rozená Schirmer; Johann Führer; Manfred
Geml; Leopold Hansal; Maria Hümer, rozená Tandler; Maria Jehle,
rozená Longin; Wilhelm Jirgal; Josef Kandl; Emmi Keller, rozená
Steffal; Berta Kern, rozená Longin; Johanna Koch, rozená Longin;
Therese Kopp, rozená Röschl; Anna Kräuter, rozená Reisner; Hedwig
Kräuter, rozená Longin; Katharina Kreuzer, rozená Anderl; Hermine
Kreuzer, rozená Kugler; otec Josef Landsteiner; Maria Ludwig, rozená
Kräuter; Maria Luksch; Sophie Melber, rozená Tandler; Maria Pfauser,
rozená Peterl; Emilie Platzer, rozená Wagner; Johanna Platzer, rozená
Sehner; Johann Platzer; Theresia Rädermacher; Franz Rob; Ludwig
Salaba; Heinrich Schubert; Thomas Steffal; Maria Steinke, rozená
Kandl; Johanna Schlegl, rozená Reisner; Stefanie Taube, rozená
Kräuter; Franz Wagner; Wilhelm Wagner; Maria Wolschon, rozená
Platzer; Katharina Zettl, rozená Hansal.

Za laskavé poskytnutí fotografií a dokumentů:

Sofie Bilwachs, Franziska Blaha, Katharina Casny, Anna Demal,
Richard Demal, Eduard Fischer, Maria Fischer, Otto Fischer, Johann
Frühbauer, Franziska Führer, Hedwig Fucker, Maria Fucker, Manfred
Geml, Leopold Hansal, Maria Hartmann, Hans Hofbauer, Maria
Hümer, Julie Irsigler, Maria Jehle, Berta Kern, Johanna Koch, Maria
Kreipl, Maria Kohlberger, Therese Kopp, Katharina Kreuzer, Maria
Luksch, Maria Ludwig, Sophie Melber, Maria Pfauser, Franz Pfeiffer,
Emilie Platzer, Johanna Platzer, Ludwig Salaba, Hermann Scham,
Hans Schindler, Johanna Schlegl, Franziska Schleritzko, Josef
Schüller, Maria Steinke, Stefanie Taube, Willi Tutter, Franziska Wörz,
H. Wurster, Katharina Zettl.

Rád bych poděkoval svým přátelům z Heilbronnu Hermannu
Schamovi a Franzi Thommovi za zvláštní podporu mé badatelské
práce, stejně jako svým českým přátelům Václavu Filipovi, Martinu
Kolářovi, Milanu Habrdovi, Janu Holickému, Vladimíru Křížovi
a H. Frýbaurovi.

Předmluva

Je zvláštní, že čím jsem starší, tím častěji se přistihnu, že hraji stejnou hru. Z okna svého domu na Eselsbergu v Ulmu se dívám dolů na ulmskou katedrálu. Od její špice táhnu pomyslnou čáru přes Dunaj, bavorské Švábsko, Bavorský les až k mizejícím výšinám Šumavy a začátku Českomoravské vrchoviny. Linie končí na Bergsteinu, kterému se také říká Čertův kámen (Teufelsstein).

Na jeho jižním svahu, v údolí, leží vesnice Wenkerschlag (řčená Německá Radouň, po válce přejmenovaná na Dolní Radouň), kde jsem se v roce 1922 narodil. O rodný dům jsem přišel v roce 1945. Ulm je krásné město. Zde jsem našel nový domov. Když se ohlédnu za svým naplněným životem v Ulmu, cítím hlubokou vděčnost k tomuto městu a jeho obyvatelům. Přesto jsem nikdy nepřestal cítit, že Wenkerschlag a jihočeský venkov jsou mým skutečným domovem.

Jako bych snad tušil, že se naše vesnice jednou změní k nepoznání, zážitky z dětství a mládí se mi hluboce vryly do duše: Rodičovský dům na jihočeské vesnici, kamarádi dětských her, sousedé, učitelé a první láska, obilná pole i lesy. Šumění vody mísící se s valivým zvukem kola a šrotovníku otcova mlýna, to byla ukolébavka mého dětství. Šumění utichlo, sny však přetrvávají.

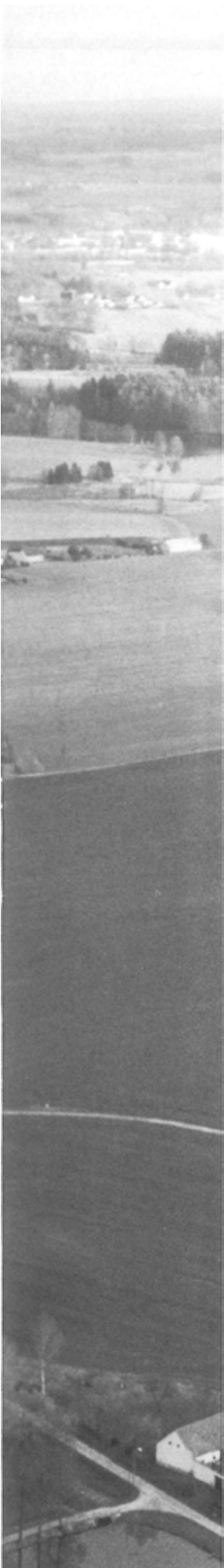
V mém dětství se měsíce od listopadu do března více než jiná roční období vyznačovaly tím, že jsem v klidu seděl a naslouchal. Dny, které byly mnohem kratší než dlouhé zimní noci, se vyznačovaly tím, že ledová obloha nařizovala přírodě i lidem odpočinek. Jednoho takového zimního dne mě Herrschl, vlastním jménem Johann Reisner, naučil číst ve sněhu stopy srnců, lišek a zajíců. Byl mráz a ty stopy byly to jediné, co poukazovalo na přítomnost života, kromě krákání několika vran a havranů.

Sedláci stavěli otepi slámy ke dveřím stájí, ze kterých při otevření proudila teplá pára. Když za jasných zimních dnů vysvitlo slunce, začaly pod parapetem dveří stáje kapat rampouchy, které se tam přes noc vytvořily. Jediní neklidní byli koně ve stáji, kteří se nemohli dočkat, až budou zapřaženi do saní a budou je cvalem táhnout zasněženou krajinou.

Když za dlouhých zimních večerů přicházeli sousedé a jiní hosté, bojoval jsem o každou minutu před spaním. Seděli na rohové lavici u stolu, někteří bafali z dýmek a matka postavila na stůl železnou konvici s ruským čajem. Vůně rumu přerušila na chvíli hovor. Ten se rozproudil znovu poté, co každý host dostal svůj hrnek (Häferl). Když mne matka zahrnala do postele, tiskl jsem ještě ucho na šterbinu v prosklených dveřích mezi kuchyní a světnicí. V žádném archivu jsem později nenašel takové zajímavosti, které jsem tu vyslechl.

V mém věku, když jsem přestal vykonávat své povolání, mne zcela ovládla minulost. Kdo byl vyhnán ze svého domova, na toho víc než na jiné doléhá otázka: „Odkud vlastně přichází?“ Abych mohl rekonstruovat obraz obce a jejích postav před vyhnáním, nemohl jsem se spoléhat jen na mé osobní vzpomínky. Na pomoc musela přijít obsáhlá archivní práce. Tázal jsem se farních matrik, pozemkových knih, rovněž mnoha krajanů a pamětníků. V předkládané knize se pokouším vykreslit obraz vesnice na jihočeské jazykové hranici podle dostupných pramenů. Historii jednotlivých domů a rodin jsem vysledoval hluboko do minulých staletí. Okolnostem vyhnání jsem věnoval samostatnou kapitolu. Přál bych si, aby tato kniha přispěla k tomu, že 700 let stará historie Němců v této obci a jejím okolí nebude zapomenuta.

Richard Hanslovsky, Ulm, prosinec 2001

Holzühle (čp. 2)

Holzühle (Holzmühl, „Hulcmil“)⁵, kde začínáme naši procházku, se nachází kilometr jižně od hluboké cesty. Když se vrátíme o kilometr zpět směrem k Hradci, odbočí lesní cesta na západ a asi po 300 metrech stojíme na břehu Holzüllerova rybníka (Holzmüller-teich). Když se odtud podíváte na sever, uvidíte protáhlou vodní plochu, která je z obou stran lemována lesem a leží v krajině jako vlnící se či mihotavě stříbřitý koberec v závislosti na poloze slunce a síle větru. Na březích porostlých rákosím a křovinami se prohánějí nejen divoké kachny, ale i rybáci a rackové, také volavky se tu sebevědomě promenádují, jako by měly mezi ostatními živočichy výsadní postavení. Když se otočíte na opačnou stranu, přímo před vámi stojí honosný dům majitelů mlýna, k němuž náleží další hospodářské budovy, protože v mlýně byla i pila a běžné hospodářství. Ve starých gruntovních knihách a katastroch je rybník s mlýnem nazýván Kröpflův.

V katastru obce Wenkerschlag je Kröpflteich veden pod parcelním číslem 1204. V josefínském katastru je jeho velikost uvedena jako 15 jiter a 116 korců, ve františkovském⁶ katastru jako 16 jiter, tedy 1274 korců, což je asi 9 ha 67 arů. Jeho stavitelé (které neznáme) udávali rozměry rybníka 2372 sáhů, jeho střední hloubku devět a nejvyšší hloubku 12 stop (3,6 m). Výška hráze rybníka tedy dosahuje podle těchto prvních údajů 12 stop. Ve starých knihách je zapsán jako „rybník pod Drahýškou a vesnicí Wenkerschlag“.

Ze zápisu z 13. září 1384 vyplývá, že Oldřich z Hradce (Ulrich von Neuhaus) po smrti svého otce a po dohodě se svým bratrem Johannem převzal do svého vlastnictví mlýn v Dolním Skrýchově (Untergrischau) včetně budov a rybníka, kterému se říkalo rybník u Drahýšky (Traschhof), a potoku „Dlouhý“ nebo také

⁵ Dodnes se zachoval původní německý fonetický tvar názvu mlýna: „Hulcmil“. Mlýn je označován jako dřevěný nebo lesní a fungoval i jako vodní pila. Na oficiální mapě z r. 1955 je potok vytékající od Hulcmilu nazýván dřevěnomlýnský a rozsáhlé východní poleší jako Mlýnský les. V novinovém článku zde na s. 18 je mlýn nazván „Waldmühle“, lesní mlýn.

⁶ Stablní katastr (německy Franziszeischer Kataster, františkovský katastr) byl soubor údajů o veškerém půdním fondu v předlitavské části Rakouského císařství. Pořízen byl v první polovině 19. století za účelem získání dostatečně přesného měřického podkladu pro stanovování pozemkové daně.

Greyllbach⁷. Po husitských válkách rybník v majetku panství už nefiguruje. V té době pravděpodobně dostal jméno svého nového majitele, Kröpflteich. V městských kronikách (Neuhaus I, str. 12) je uvedeno jméno rodiny Kröpflů, „která ve městě prosperovala“.

V roce 1588 zemřel bohatý pekař Johann Kröpfl. V roce 1590 byl rybník pod Drahýškou opět v držení hradeckého panství. Rodina Kröpflů (Kreplovských) z města a rodina Kröpflů (Krouplovských) v Holzühle jsou jedna a táž rodina.

V té době se Kröpflmühle kvůli své poloze nazýval Holzühle a Kröpflmüllerům se také říkalo Holzüller. Podle účtů pánů Jáchyma a Jáchyma Oldřicha z Hradce vydržovali pro panství ročně dva chrty, což v té době patřilo k robotním povinnostem mlynářů.

Kröpflové však nebyli jen mlynáři. Již v roce 1502 se v souvislosti s výše zmíněnou pekařskou rodinou z Hradce uvádí, že mlynář vyráběl kola pro trakaře rybníkářů. Ty byly dodávány po šesti groších na stavbu rybníka Polom a lásenického rybníka. V letech 1560 až 1598 zásobovali Holzüllerové nejen hradecké, Řečické a Žirovnické, ale také Hlubocké a Třeboňské. „Vyráběli kola ve velkém a docela na tom zbohatli,“ konstatuje kronikář.

V češtině je zaznamenáno, že Pavel Holzmliner za svůj pozemek zaplatil. Po jeho smrti zůstali syn a manželka Dorothea. V roce 1626 Dorothea zemřela a ze závěti se dozvídáme, že její podíl nyní zdědil její syn Faytl (Vít). V roce 1590 je v listině zmiňován „Holzmüller“ Kröpfl, který potvrzuje, že jeho zeť Mlcin získal statek Kolmanna Wondritschky v české vesnici Horní Skrýchov (Obergrischau) za 350 kop grošů. Tato částka zahrnovala čtyři dojnice, šest volů, tři jalovice a osm ovcí. Sirotci a vdova si rozdělili peněžní částku 223 kop grošů. V roce 1665 zemřel Faytl Krepfl zvaný Holtzmillner a vdova přenechala pozemky a mlýn „vysokému členu panstva“, hradeckému hejtmanovi Jirzikovi Benessovi, svému zeti, za 550 kop míšeňských grošů. Zároveň přebírá dluhy. Beneš musí složit

⁷ O Radouňském potoku se zde hovoří jako o Wiesbachu (Lučním potoce). Dnešní Lodhěřovský potok se nazýval na začátku 19. století Frauenbach (Ženský potok).

době bylo stále více domů ve Wenkerschlagu s doškovou a šindelovou střechou zastřešeno taškami. Poslední majitel Adalbert Führer, narozený 16. 4. 1872, zažil vyhnání se svou ženou Marií, rozenou Fuckerovou. Oba zemřeli v Bartensteinu, okres Crailsheim. Dědic statku Karl Führer byl v době vyhnání v zajetí.

Majitelé na 1. gruntu ve Wenkerschlagu čp. 6 „u Führerů“: V první pozemkové knize jsou jako vlastníci zapsáni Jacob Feyrar a Philip Suppenschmied. V katastru kolem roku 1650 je uvedeno: „Philip auf Führerschen Grund“. V roce 1658 se na statek přiznal Steffl Wondrusch a v roce 1692 odkazuje svému nevlastnímu synovi Andreasi Führerovi majetek za 300 kop a 45 grošů, prvně jmenovaný Jacob Feyrar je tedy Jacob Führer. Po smrti Andrease Führera v roce 1720 převzal jeho syn Johannes pozemky za 300 kop. Po něm následoval v roce 1759 syn Johann, v roce 1779 syn Johann a v roce 1808 syn Johann, v roce 1826 Josef Führer, ženatý s Johannou Anderlovou z čp. 78, v roce 1871 Wendelin Führer, ženatý s Veronikou Demalovou z čp. 89, po něm následovali Adalbert a Maria Führerovi (roz. Fuckerová z čp. 88) a jejich syn Karl. Grunt Führerů je jedním ze statků, na nichž se od roku 1600 do roku 1945 vždy používalo stejné příjmení a název domu.

V našem regionu bylo dědictví upraveno tak, že hospodářství přebíral nejstarší syn. V případě, že neměli syna a dědila dcera, její manžel tehdy přebíral jméno majitele gruntu. Přednost mělo hospodářství. Pokud bylo dětí více, zůstávala tu možnost sňatku na jiné hospodářství, vyučení se řemeslu nebo zajištění od rodiny. Často, jako v případě Johanna Führera (1808–1826), byl pro druhého syna postaven malý domek.

Hüttentoune (čp. 118)

Pozemek č. 85 patřící k Führerově statku se nachází přímo u obecní cesty, jihovýchodně od statku. V roce 1813 si zde Johann Führer z čp. 6 postavil chalupu, která dostala číslo domu 118. V roce 1821 prodal tento domek (postavený v roce 1813 s povolením vrchnosti, spolu s přidruženým drobným obytným a hospodářským zařízením), se všemi právy a břemeny, jak je užíval, Antonu Führerovi za dohodnutou kupní cenu. Tuto skutečnost doložili Anton Führer jako kupující, Johann Führer

jako prodávající, Mathes Kandl jako přísežný, Adalbert Hanslovsky jako přísežný a vrchní (Oberamtman) Josef Hittl 19. listopadu 1821. Další Führerovo dědictví je upraveno tak, že kupující Anton Führer musí zaplatit kupní částku 30 zlatých své sestře Elisabeth. V roce 1858 byli Thomas a Franziska Führerovi uvedeni jako další majitelé. O ostatních majitelích se nedá nic dohledat. Z faktur vodního družstva obce Wenkerschlag je zřejmé, že Franz Kandl platil v roce 1907 poplatky tomuto družstvu. Syn Johann z rodiny Kandlů padl v roce 1943 v Rusku.

V 16. a 17. století se jako měna nejčastěji používala kopa (německy Schock), která byla rozdělena na 60 grošů (gr). Groše se dále dělily na 7 až 12 denárů (d/dn). Například v letech 1691/92 se v naší oblasti prodávaly větší statky za 200 až 300 kop grošů, ale zpravidla se nedostaly výš. V té době se kuň prodával za 24 kop, dva voli za 28 kop, dvě dojnice za 10 kop, tři jehňata za jednu kopy a 30 gr, dvě prasata za dvě kopy, kohout a šest slepic za 35 gr. Existovaly však případy, kdy se používala jiná platidla. Okolo roku 1796 se začaly používat papírové peníze, po státním bankrotu v roce 1811 bankovní dluhopisy (vídeňská měna: W. W.), později konvenční mince (C. M.) a od roku 1857 rakouská měna (Ö. W.). V letech 1753 až 1796 se používal rýnský gulden (zlatý fl. rhein.)

Robota

Při popisu jednotlivých domů vyniká slovo „Robot“. Až do roku 1848 patřili obyvatelé naší oblasti k hradeckému panství a podléhali tak robotě. Slovanské „robot“ (nucené práce) nahradilo slovo „Fron“. V Čechách se rozlišovala veřejná robota pro stát jako platba daní a vrchnostenská robota. Ta byla potažná a ruční. Obyvatelé Wenkerschlagu plnili svou robotní povinnost na místním panském dvoře Drahyška (Traschhof). Tam velel šafář (něm. Schaffer, Čechy také nazýván „dráb“), který měl právo trestat nedochvilné a líné. Náš krajan Franz Röschel popisuje ve své knize¹³, co se stalo děbolínskému sedlákovi Neubauerovi na Novém dvoře (Neuhof), sousedním statku Drahyšky u Wenkerschlagu, který patřil k hradeckému panství.

¹³ Franz Röschel (1861 Jindřichův Hradec – 1936 Bruck an der Mur, Štýrsko) *Die Furchen der Heimatscholle* (Brázdami domácí hroudy), vydalo v r. 1929 nakladatelství Moldavia v Českých Budějovicích.

Bylo to včera, nebo už je to opravdu nějakých padesát let od toho večera, kdy se otec vrátil ze zámku po těžké robotě a na dubový stůl v rohu světnice významně položil asi dvacet hlíz velikosti malé dětské pěsti. „Tohle má být naše budoucí jídlo!“ řekl tehdy otec a všichni, včetně čeledínů a děveček, si nevěřícně prohlíželi ty podivné kulaté hlízy.¹⁴ Na jaře dostaneme měřici (Metzen) i my, šafář z Nového Dvora nám sedláckům ukáže, co s nimi dělat. Ty se musí uvařit, pak oloupat a osolit a po omaštění sádlem by z nich mělo být dobré jídlo.

Zámecký správce nařídil, že příští rok máme tato jablka¹⁵ nasázet do části polí, na kterých obvykle pěstujeme čočku a hrách. A protože smíme dělat jen to, co si přeje panstvo, nezbyvá nám než poslechnout. Ale kdo to bude jíst nebo kupovat, to je jiná otázka, o to se poddaný nesmí starat, jinak by mu na to šafář snadno odpověděl bičem po zádech.

Přibližně toto řekl jeho otec, když ve své světnici položil na stůl první brambory. On, Franz Neubauer, kterému bude právě padesát let, byl tehdy ani ne šestiletý pasáček hus u svého otce. Ale on si stále pamatuje, jako by se to stalo včera, jak v otcově domě poprvé ochutnal brambory. A také s tichou melancholií a smutkem vzpomíná, jak druhý den dva zámečtí strážci odvedli jeho otce z pole, kde pracoval, a v poutech ho přivedli před zámeckého správce, protože před svým služebnictvem kritizoval panský řád. Ještě dnes v duchu vidí zkrvavená, zbičovaná záda poctivého muže, jehož největší bolestí bylo, že ve vlastním domě trpěl nespolehlivé a falešné lidi. Vidí také, jak ten samý večer pláče pasačka krav, ta prostá poctivá duše, a prosí otce, aby jí odpustil; přiznává se totiž, že je vinna tou potupou, protože včera před spaním vyprávěla panskému sluhovi, který jí sliboval sňatek, jakmile dostane povolení od zámeckého správce, o nové úrodě a o tom, co si o ní myslí hospodář. Ani ve snu by ji nenapadlo, že by ten člověk mohl být tak zlý a že by to šafářovi z Lišného Dvora řekl, ale teď to ví a zařídí se podle toho.

Kěž jí hospodář pro Krista odpustí, protože to byla ona, kdo zavinil jeho utrpení.“

Předpisy roboty

„Robota, v souladu s usnesením přijatým dne 4. ledna 1766 v královském Krajském úřadě v Táboře a konvencí královského Pražského hradu pod datem 7. října 1777 vyšším zemským orgánem ratifikované, a sice: Od poloviny listopadu do poloviny května, tj. po dobu půl roku týdně po třech dnech se zapřaženým dobrým volem; a pokud vrchnost uzná za vhodné, aby se tato potažní robota změnila na ruční, tedy týdně po třech dnech se silným člověkem.

Při sekání ledu, nasazování a v období odklizení sněhu, kteréžto práce často nedovolují žádného odkladu, místo výše uvedených tří dnů potažní roboty, celý týden a dokud tyto práce trvají, denně se dvěma silnými osobami.

Od poloviny května do poloviny listopadu po celý týden, s výjimkou sobot, nedělí a svátků, denně s dobrým koněm nebo dvěma zapřaženými dobrými voly a stejně tak denně s vhodnou osobou ručně; ale v případě potřeby v době sklizně, senoseče a práce s trávou místo toho denně se dvěma silnými ručními robotníky, a pokud jde o přivážení obilí, sena nebo trávy, stejně tak se musí z pole nebo louky propuštění robotníci dostavit s potahem s vhodným koněm nebo dvěma dobrými voly, následně je povinen zajistit v případě potřeby denně osobu u potahu, jak je popsáno výše, a navíc silného ručního robotníka.

A pokud zvláště v čase sklizně, senoseče a práce s trávou nastane špatné počasí s hrozbou zrány, nebude sobota vyjmuta, ale i v tento den bude robotník vykonávat práci stejně jako výše, aniž by však odmítal vypořádat budoucí týden.

Nejvýznamnější dodávky dřeva pro pivovar pocházejí z panského polesí v katastru obce Sedlo (Heumoth). Pro celé panství Neuhaus platí, že kdo nařeže pět sáhů měkkého dřeva, vytáhá ho a doveze do panského pivovaru a tam řádně složí, tomu se za každé kácení, vláčení a přepravu uznávají celkem tři týdny roboty.

Jinak mu patří dominikální neboli takzvaný Mähring-grunt a platí předepsané úroky ve dvou termínech na svatého Jiří a svatého Galla¹⁶ do panských důchodů. Je však na uvážení vrchnosti, zda tento úrok zvýší, jak uzná za vhodné, nebo zda tyto grunty přenechá k užívání jinému

¹⁶ Svátek sv. Jiří je 23. dubna a svátek sv. Galla je 16. října.

¹⁴ Pozn. autora: Přestože se brambory do Čech dostaly již před rokem 1770, v hradecké oblasti se staly známými až počátkem 19. století.

¹⁵ Pro bramboru se běžně užívá slovo „Erdapfel“ (der Erdapfel, mn. č. die Erdäpfel). Výrazem, který v němčině znamená „zemní jablko“, se označovalo obecně ovoce, které rostlo v zemi nebo na zemi, například melouny, dýně nebo okurky. Když se brambory dostaly do Evropy, začal se tento termín používat i pro ně, a to nejen v Rakousku, ale v mnoha dalších částech Evropy.

Drahýškou, Paulu Kröpflovi, dlužil téměř 9 kop a Vondrovi (Andreas Pilwax) 1,5 kopy.

Dozvídáme se tedy, že 46. grunt, než se dostal do vlastnictví kněze Lukase, byl již majetkem Pilwaxů.

Majitelé na 46. pozemku ve Wenkerschlagu čp. 82 „u Bilwachsů“: Adreas Pilwax, pak Pavel, syn kněze Lukase. Zemřel v roce 1610 a pozemky získal Hansl Brixl z Matné (Motten) za 260 kop grošů. V roce 1623 přešel tento majetek na Marcuse Kröpfla, který zemřel v roce 1667, po něm následoval Paul Kröpfl, v roce 1704 Georg Kröpfl, v roce 1728 Philip Kröpfl, dále Jacob Kröpfl nebo Pilwax, v roce 1784 Andreas Pillwax nebo Kröpfl, v roce 1808 Mathias Pillwax, dále Mathes a Johanna Pilwachsovi, v roce 1866 Johanna Pilwachsová. V roce 1876 se majiteli této nemovitosti stali Franz Anderl z čp. 78 a jeho manželka Maria Ederová z Velkého Ratmírova (Grossrammerschlag). Posledními majiteli před vyhnáním byli Josef Anderl a jeho žena Marie, rozená Pfeifferová z čp. 30.

Dne 2. 6. 1891 se Bilwachsův dům stal obětí požáru způsobeného úderem blesku. Obytné a hospodářské budovy byly zničeny. Do doby, než byly přestavěny, musely děti Josef, Johann, Maria a Mathias dlouho bydlet u prarodičů Ederových ve Velkém Ratmírově. Do školy chodili také ve Velkém Ratmírově. Doba rekonstrukce měla na statek negativní vliv. Zejména nejstarší syn Josef musel dlouho nést následky požáru. Jeho rodiče brzy zemřeli a statek byl dočasně pronajat. Josef Anderl byl několik let pomocníkem u jiných sedláků. Když dospěl, převzal zchátralý statek a s pečlivostí a pílí mu vrátil zašlou slávu. Předtím, než mléko z Wenkerschlagu sváželo nákladní auto z Horní Pěny (bylo tam mlékárenské družstvo), byl Josef Anderl mlékárenským povozníkem. Každý den vyzvedával se svým koňským povozem konve s mlékem z různých míst ve vesnici a přivážel je do Horní Pěny (Oberbaumgarten). Na zpáteční cestě se konve plnily odstředěným mlékem, které zemědělci používali jako krmivo. Pro zemědělce této velikosti byl tento vedlejší příjem jistě lukrativní, ale dalo se to zvládat jen s velkými obtížemi, když uvážíme, že i v létě, kdy byly koně naléhavě potřeba na poli, muselo být mléko odvezeno. Josef Anderl byl také chovatel koní. Jeho spřežení bylo obvykle

Bilwachsův statek

doprovázeno hříbětem a byl jedním z mála sedláků, kteří vlastnili tři koně. V chovu koní dosáhl pozoruhodných výsledků.

Ve vesnici se vypráví následující příhoda: Muselo to být v některém ze zimních měsíců v letech 1930 až 1932. Učeň Jan Holický z Kostelní Radouň našel na cestě z Hradce do Wenkerschlagu peněžní částku přes 200 korun. V té době to bylo hodně peněz. Když tento učeň o nález řekl své matce, musel s penězi okamžitě jít za místním starostou. Ten si však peníze nevezal a poslal chlapce ke knězi. Kněz z Kostelní Radouň nejprve nevěděl, jak s penězi naložit, ale ponechal si je a nález oznámil o několika nedělích v Kostelní Radouni s prosbou, aby se přihlásil ten, kdo je ztratil. Po nějaké době se to rozkřiklo i ve Wenkerschlagu, a tak se řidič mléka Josef Anderl dostal ke svým penězům, o které při takové jízdě s mlékem přišel.

Možná, že v zimě seděl v Hradci „U tří sedláků“ o něco déle, aby se zahřál, protože nemohl odolat žitné pálenice (Korn). V době sklizně si Bilwachs nechával plnit soudek u „Stroßwebera“ (domácí jméno obchodníka Luksche). Cestou domů musel projít kolem pivnice a dostal žízeň. Ale do hospody se soudkem pálenky nemohl a schoval si ho pod snopem obilí na nedalekém poli. Zatímco si Bilwachs nechal přinést druhé „hradecké od sudu“, Herrschl, jehož skutečné jméno bylo Johann Reisner, za asistence Karla Kräutera, kteří oba sledovali proces skrývání, vynesl z obilného snopu soudek s pálenkou. Obsah přelili a soudek naplnili čistou vodou, který si pak Bilwachs

**Rodina Anderlova
Anton Fucker vpravo**

večer spokojeně odnesl domů. Otec Johann Kräuter si druhý den ráno nedokázal vysvětlit, proč jeho syn Karl, společně s Herrschlem, leží ve stodole na hromadě sena ztuhlý jako prkno a přes veškerou snahu se nemůže postavit na nohy. Bilwachs by o tom něco věděl, ale jeho se nikdo nezeptal. Vesničané se bavili takovými podobnými příběhy, které se stávaly i na jiných místech.

Navzdory všemu musel Bilwachs také tvrdě pracovat. Podařilo se mu zase pozvednout hospodářství a i v těžkých dobách se řídil heslem „Anderl nepadá“. Tento Josef Anderl, manžel Marie, rozené Pfeifferové z čp. 30, byl posledním majitelem před vyhnáním. Anderlovi měli pět dětí: Marii, Theresii, Emilii, Josefa a Franze. Syn Franz, narozený v roce 1911, měl být dědicem majetku.

U Binderů (čp. 129)

Po prodeji Steinhauserova domu čp. 55 české rodině Václava Janů se Talknerovi z horní části vsi s těžkým srdcem přestěhovali do malého domku čp. 129. Talkner se vrátil k profesi bednáře, které se vyučil v mládí. Kuchyně byla zároveň dílnou. V té době neexistoval žádný plast ale dřeva, suroviny pro bednářskou výrobu, byl v jehličnatých lesích dostatek. Tu a tam

si sedláci objednávali škopek, džber, konev, putnu nebo šoufek s dlouhou násadou na vybírání žumpy.²⁷ V některých dnech Talknerová pomáhala sedlákům na poli nebo při mláčení. Zdá se, že si od Steinhauserů odnesla jen hořkost. Se svým osudem bojovala až do vysokého věku.

U Stettnerů (čp. 81)

Domek čp. 81, „u Stettnerů“, jak jej místní nazývali, je v pozemkové knize uveden pod číslem 53. Vzhledem k tomu, že v době vzniku obce byly grunty „usedlíků“ číslovány od 1 do 50, lze předpokládat, že stavebník domu na pozemku s číslem 53 patřil k následující zakladatelské generaci. Stavební pozemek patřil Anderlemu a jako první majitel je uveden Jira (Georg) Anderle. Rok se nepodařilo rozluštit. Ve školní kronice se uvádí, že před rokem 1770 vyučovala děti z obce „u Stettnerů“ jistá žena. Zda se jmenovala Suppensmidtová nebo Steinhauserová, se školnímu kronikáři nepodařilo zjistit. Podle pozemkové knihy převzal Wentzl Steinhauser majetek v roce 1773 po smrti Vallentina Suppensmidta. Dne 15. května 1773 se v tomto domě narodilo dítě jménem

²⁷ „Schaffl“ (dřevěná nádoba se dvěma uchy, škopek), „Amper“ (vědro na mléko, džber, díže), „Sejchterl“ (malý kbelík s nálevkou, konev), „Buttn“ (nádoba na přenášení vody, putna) nebo „Schöpfer“ (šoufek).

kusem železa otočku a položit ho na kovadlinu. Zde mělo vše svůj řemeslný řád. U dvou vysokých oken stály dílenské lavice se svěráky a na stěně visely vlastnoručně vykované kleště, raznice a další nářadí. Byla tam také vrtačka s obrovským setrvačником, u jehož kliky nesměl žádný učeň projevit únavu, a nádoba s vodou na kalení radlic.

Když mistr ráno vstoupil do kovárny, tovaryši a učni už měli v ohništi rozžhavené uhlíky. Měchy, které rozfoukávaly oheň, se ovládaly nohou. Pokud byly ranní přípravy nedostatečné, a to se stávalo v Longinově kovárně velmi zřídka, zaznělo první hromování.

Během mistrovky přítomnosti v dílně nebylo pro tovaryše a učně myslitelné nějaké lelkování. Každý měl svou práci. Když se však od kovadliny ozval povel „Drauf“, museli tovaryši a učni všeho nechat, co nejrychleji přiskočit ke kovadlině a chopit se kladiva podle svých schopností, tovaryš měl velké kladivo, učeň menší. Mistr položil rozžhavený kus železa na kovadlinu a držel ho železnými kleštěmi v levé ruce. V pravé ruce držel malé kovářské kladivo, kterým dával znamení k jeho použití. Zpočátku to znělo jako malé zvonění, dokud se včas neozvalo bum, bum, bum. Znělo to téměř jako noty. Dokonce i pauzy byly kladívkem naznačovány tak, že je mistr signalizoval leh-

kými údery do kovadliny. Tovaryši, kteří neměli cit pro harmonii, nemohli u Johanna Longina dosáhnout tovaryšského osvědčení.

Lidé v našem regionu museli tvrdě pracovat, aby z půdy vytěžili o trochu více, než potřebovali pro své každodenní živobytí. A zimy byly dlouhé. Na jaře, v létě a na podzim se v kovárně málokdo zdržel déle, než bylo nutné. V deštivých dnech se mohlo stát, že se délka pobytu prodloužila. Naopak v zimě bylo jasno. Kovárna na Václavském náměstí byla nejoblíbenějším místem setkávání. Tam se sešli sedláci, čeledíni, chalupníci. Vždycky se našel nějaký důvod, a kdo ho neměl, ten si ho vymyslel. Okovali se koně, přivezli se nástroje na opravu, ale většinou chodívali jen muži. Dívky z vesnice šly kolem jen náhodou, když věděly, že jejich milý také náhodou vede koně do kovárny na okování.

Samozřejmě se nemluvilo jen o počasí nebo o dobytku. Kromě obecné politické situace se řešily i místní novinky. Často se pozornost soustředila na místní obyvatele, kteří v týdnu pracovali v Praze nebo v jiném městě. Přinášeli s sebou nejen zprávy ze světa, ale někdy také hlásali politické programy, s nimiž se usedlý obyvatel Wenkerschlagu ne vždy dokázal ztotožnit. A tak se stávalo, že v kovárně bylo stejně hlučno jako v neděli v pozdních hodi-

Mistr kovář s tovaryši, učedníkem a sousedy Wenzelem Hanslovským, Franzem Fischerem a Johannem Fuckerem

Obytný dům a kovárna

nách u hospodského stolu. Nelze opomenout, že se zde neuplatňovaly jen vesnické pověsti a fámy, ale že se tu utvářelo veřejné mínění. Protože vrchol zimní sezony se kryl s obdobím masopustu, není divu, že se v kovárně probíraly i milostné aférky a že se zde projednávaly nebo dokonce domlouvaly sňatky.

Náš kovář byl třikrát ženatý. Když zemřela jeho první žena, s níž založil svou živnost ve Wenkerschlagu, oženil se s Theresií Kröpflovou z čp. 20. Z prvního manželství vzešly dcery Hedwig a Johanna, z druhého Hans a Berta, třetí manželství s Marií Miklovou zůstalo bezdětné.

Hans byl o rok starší než já a byl mým nejčastějším společníkem. Často jsem mu pomáhal při pasení krav. Krávy byly vyvedeny ze dvora po dvou. Otec Longin sledoval vyhánění krav kritickým pohledem, takřikajíc pohledem vojenského kuršmída, a v upjatém postoji. Než se Hans vydal s průvodem krav k zadní bráně statku, dostal pokyny a napomenutí. Když jsme po cca třech stech metrech cesty dorazili na "Uitzn Bühel", malý zalesněný kopec s loukou, všechna otcova poučení přestala platit, protože se k nám mezitím připojilo několik ka-

marádů na hraní. Měli jsme dostatečný důvod, proč už nebrat vážně Uitzova slova – nebyl čas. Krávy stejně nebylo možné odtrhnout od vonavého trávníku podél cesty, tak jsme mohli plánovat. O nápady i možnosti nebylo nouze, když tu někdo z nás zpozoroval lasičku, jak mizí do nory, rozhodli jsme se ji chytit. Někteří z nás přinesli z domu konve na mléko a od Jankeova rybníka, dnes bychom řekli mokřadního biotopu, přinášeli konve s vodou a nalávali je do nory, kde se lasička nacházela.

S velkým napětím jsme střídavě naslouchali u únikového otvoru na kraji pole a skutečně slyšeli lasici prskat. Ale naše úsilí bylo marné. K našemu zděšení jsme zapomněli na krávy, které se mezitím pásly na cizím pozemku, na nepřátelském pozemku.

Kdyby se to stalo u sousedů naproti, nebylo by to tak hrozné. Nyní se však krávy pásly na řepném poli Paulemadlovců. Takový vpád na území „Butterfranze“ mohl mít špatné následky. Butterfranz byl bratrem zesnulého majitele statku Johanna Tandlera, svárlivého muže, s nímž byli naši otcové ve sporu. Krávy si však řepné listy na nepřátelském poli oblíbily a my

Právě na tomto místě se od hlavní cesty odpojovala pěšina, kterou nedělní návštěvníci kostela z Wenkerschlagu využívali jako zkratku. Při pohřbu se však muselo zůstat na hlavní cestě. Obyvatelé Wenkerschlagu, kteří šli za rakví, jež byla, dokud nebyl k dispozici pohřební vůz, přepravována na voze „Steirerwagen“, z něhož byly sundány sedačky, zakoušeli při přechodu hranice Wenkerschlag–Lodhěřov jakýsi předstupeň očištění. Pro tuto cestu, resp. její údržbu, obecní otcové z Lodhěřova nevydali ani halíř. Vůbec neviděli důvod, obzvláště proto, že tuto cestu využíval jen jeden z jejich sedláků, který měl silný pár koní. Není divu, že obyvatele Wenkerschlagu pronásledovalo trauma z narušení jejich klidu na poslední cestě z Wenkerschlagu do Lodhěřova ještě za jejich života. Představa, že leží v rakví na voze, jehož čtyři kola drncají od jednoho výmolu k druhému, byla krutá. Vdova po řídicím učiteli Rosalia Jan-dová věnovala ve dvacátých letech 20. století 1 000 korun na nákup pohřebního vozu. Už nebyla nejmladší a její rozhodnutí koupit krásný černě natřený pohřební vůz s odpruženými nápravami, ozdobený stříbrnými palmovými ratolestmi, bylo zcela pochopitelné.

**Cesta z Wenkerschlagu
do Lodhěřova
(Riegerschlag)**

V zimě se transport rakve prováděl na saních. Sníh zakrýval díry, pouze občas musel sněhový pluh tažený čtyřspřežím prohrabat sněhové závěje a nebylo vždy jisté, zda se vůz stále nachází na cestě nebo uprostřed pole. Pohřební vůz i saně byly taženy koňmi. V létě byli docela klidní, když šli do kopce. V zimě, když museli dlouho zůstat ve stájích, někdy zapomněli, že vedou pohřební průvod a svou bujarost krotili až ve třetině kopce. Nejdůstojnější pár koní, jak již bylo zmíněno, poskytl sedlák Fuger z čp. 15 s rezavým a kaštanově hnědým valachem. Úhledně vyčištěné, postroje a kopyta koní natřené černým krémem na boty, což odpovídalo situaci. Fuger to považoval za čestnou službu.

Je pochopitelné, že při výstupu do kopce se smuteční průvod trochu roztáhl. Jakmile byl dosažen vrchol a kostel v Lodhěřově byl na dohled, pohyboval se opět ve své původní důstojné formaci. To už zvonící chlapci usilovně tahali za provazy, takže krásné zvonění z Lodhěřova nechalo obyvatele Wenkerschlagu zapomenout na jejich hněv vůči místnímu obecnímu výboru kvůli nehostinné cestě.

Flašinetář (Werkelmann)

Vděčnost vlasti vůči válečným mrzákům (Kriegskrüppel), jak se říkalo těm, kteří bojovali za císaře a vlast na bitevních polích monarchie a válku přežili jako invalidé, nebyla nijak zvlášť velká.

Na úředním zasedání hradeckého panství dne 30. ledna 1830 bylo rychtářům v rámci čtvrtého bodu programu oznámeno následující: „Odted' budou ti invalidé, kteří byli nepřítelem postřeleni a stali se mrzáky, kteří v armádních službách utrpěli těžké zranění, mohou jinak bez zvláštní péče prožít svůj život, kteří oslepli nebo se stali hluchými ve službě, kteří byli postiženi šílenstvím nebo padoucníci, dostávat invalidní důchod, ale rozhodně ne jednotlivci, kteří se stali neschopnými k službě pro vady, které utrpěli během dovolené.“

Staré Rakousko a také Československo vyplácelo invalidní důchod za vážná válečná zranění. Bojovníci v českých legiích obvykle dostávali také místo ve státní službě. Několik z nich dostalo koncesi na trafikku a další na podomní prodej. V roce 1918 nebyla chudoba tak zjevná jako po roce 1866. V té době bylo mnoho flašinetářů, kteří chodili od vesnice k vesnici a od domu k domu se svým kolovrátkem. I po první světové válce se ve Wenkerschlagu čas od času objevovali dva flašinetáři. Ten, o kterém hovořím, pocházel z pohraničních vesnic, tedy těch v okolí Nové Bystřice (Neubistritz), Starého Města (Altstadt) nebo z německých obcí, které patřily do třeboňského okresu (Wittingau).

Náš flašinetář byl invalida. V první světové válce přišel o nohu a tu mu nahradila dřevěná protéza. Svůj nástroj – kterému jsme říkali verklík (Werkel) – převážel na ručním vozíku. Když začal hrát, pověsil si nástroj přes rameno a podepřel ho na připevněnou sklápěcí hůl, takže měl dvě dřevěné nohy. Měl těžké živobytí. Na příkaz matek mu děti předávaly 10 nebo 20 haléřů, někdy také krajíc chleba a šálek kávy. Jako honorář bral i rozzářené oči dětí. Mohl se jim tisíckrát poděkovat „Pán Bůh zaplat“, a děti mu také daly zapomenout na to, že mu mnohé dveře zůstaly zavřené.

Byli různí flašinetáři. Náš nehrál nudně nebo lhostejně, miloval své skladby a při seřizování válečků ve svém verklíku dbal na to, aby basy harmonicky zapadaly do celku. Dbal na dobrý výkon jako kapelník. Se psy, kteří během dne byli většinou uvázáni na řetězu ve dvoře, nebyl zrovna zadobře, protože jeho hru doprovázeli strašlivým vytím. Kdyby to nebylo kvůli dětem nebo pár drobným, vůbec by nevstoupil do dvora s nějakým nemuzikálním psem.

Naše ves je dlouhá dva kilometry a daleko byl slyšet flašinetář ve Wenkerschlagu se svými písněmi „Du, du, liegst mir im Herzen“¹⁰⁹ nebo „Dort tief im Böhmerwald“¹¹⁰, jeho oblíbenou písní.

Cibulový Chorvat (Zwieflkrowot)

Zatímco flašinetáři se dostalo při návštěvách vesnice jednoznačně výsadního postavení, Zwieflkrowot musel počítat s omezeními. Mělo to dobrý důvod. Zwieflkrowota, který byl ve vesnici častým hostem, by poznali i lidé, kteří neměli silný čich, a to i za temné noci. Zapáchal směsicí česneku, cibule a papriky přebíjenou dusivým závanem žitné pálenky. Ve spisovné němčině by se tento muž musel nazývat „Zwiebel-Kroate“. Nebyl to však Chorvat, ale Čech z Táborska. Kvůli jeho exotickému vzezření bylo jeho rodiště podle všeobecného mínění přesunuto na Balkán.

Své zboží měl sbaleno v ne zrovna čistém modrém plátně, jehož cípy svázal k sobě. Střídavě nosil tento ranec (Binkl) přes levé a pak zase přes pravé rameno. Po ruce měl vždy zastřčený svazek lékořice. Podle tloušťky za deset nebo dvacet haléřů ostrým kapesním nožem – jako podklad mu sloužil palec – uřízl kus lékořice, žvýkačky starších generací. V nabídce měl také pružný těsnící tmel, tzv. medvědí lejno.

Protože byl, jak už bylo řečeno, závislý na alkoholu, vykládal spoustu hloupostí a v posledních letech se někdy stal dokonce agresivním.

109 Lidovou píseň, jejíž text vyjadřuje neopětovanou lásku, lze nalézt na online platformách v podání Marlene Dietrichové. Další informace viz Zvláštní přílohy na konci knihy. www.volksliederarchiv.de/du-du-liegst-mir-im-herzen/

110 Nostalgická píseň z devadesátých let 19. století o rodné Šumavě, kterou autor nosí hluboko v srdci. Také lze vyhledat třeba na YouTube v podání starých rodáků. www.volksliederarchiv.de/tief-drin-im-boehmerwald/

Wenkerschlag jako součást lodhéřovské farnosti

O právní příslušnosti obce Wenkerschlag se dozvídáme z doby Jindřicha IV. z Hradce 1419–1507. „Český král Vladislav při každé příležitosti chválil svého milého a věrného Jindřicha z Hradce. Především ho potvrdil jako hejtmana Bechyňského a Vltavského kraje. Do jeho rukou tak vložil velkou politicko-správní moc.

Dne 22. srpna 1480 král zapsal Jindřichovi z Hradce „ves Německú (Velikú) Radúň“, kterou Jindřichovi předkové vlastnili již delší dobu (pravděpodobně na základě jinak neznámého přípisu císaře Zikmunda po roce 1421). Jindřich však nemohl s jistotou tvrdit, zda je tato vesnice jeho dědičným majetkem, či nikoli.

„R. 1487 27. prosince dává mu král Radouň dědičně, totiž povoluje, aby ty peníze mohli zaplatiti jen ti, kterýmž ves přísluší; neboť nikdo se o ves nehlásil. A když přece zástupci kostela pražského sv. Víta prokázali, že jim náleží, poslal Hradeckému r. 1488 28. prosince nový majestát, v němž praví, že osoby duchovní, kterýmž výplata spravedlivě přísluší, kdyby chtěli, mohou Raduň vyplatiti, ale nikterú barvú neb vkladem komu jinému ji zastaviti, prodati neb směniti, než jen toliko témuž Jindřichovi nebo dědicóm postúpiti beze zmatku. Metropolitní kapitola ovšem peněz neměla, ale že v nárocích svých stála, viděti jest z listiny r. 1493 1. září, kdy Hradecký stavě nový rybník Fejrar u Drahýšky a maje zatopiti některé grunty od vsi řečené Německá Raduň, která přísluší k kostelu Pražskému, žádal a obdržel od krále svolení, jen aby lidem těm svými dědičnými grunty dostatečně oddal. Ta ves potom nikdy vyplacena nebyla.“¹¹⁹

119 Teplý, František. Dějiny města Jindřichova Hradce: část všeobecná, Dílu 1. sv. 2: Dějiny města za vlády pánů z Hradce linie Telecké (1453–1604). Jindřichův Hradec: Obec Hradecká, 1927, s. 53–54. Teplý na tomto místě cituje také listinu krále Vladislava z roku 1480, kde se o Wenkerschlagu v českém textu píše „ves Německú (Velikú) Raduň“. To úzce souvisí s datováním první písemné zmínky o existenci Wenkerschlagu. Závět Oldřicha II. z Hradce ze dne 25. července 1294 zmiňuje podrobně vesnice, které měly tvořit vdovský majetek jeho manželky Mechtildy a mezi nimi je v latinském textu jmenována také **Raduna Magna (= Velká Radouň)**. Zvláště v německé literatuře lze nalézt domněnku, že se jedná o Kostelní Radouň. Takové nedorozumění vzniklo proto, že o obci Wenkerschlag se jako o Německé Radouni nebo Velké Radouni hovoří pouze v česky psaných pramenech. A pokud chtěl německý autor ztotožnit „Raduna Magna“ s nějakou Radouní, tak logicky předpokládal, že je to ta, kde se nachází kostel, neměl povědomí o tom, že také obec Wenkerschlag bývá označována jako Radouň. Přitom za označením „velký“ je třeba vidět obrovskou rozlohu katastru obce Wenkerschlag, která je více jak dvojnásobná oproti Kostelní Radouni. Další zajímavostí je to, že obec Wenkerschlag

Wenkerschlag byl do roku 1848 poddanskou obcí hradeckého panství. Velká část pole západně od vesnického potoka se nazývá „Marterflur“ nebo prostě „Marter“ (Moata). Tento název pole je důležitým nepsaným pramenem naší místní historie. Další pomístní názvy byly Birkenflur (Bürchenflur), Obenaußige, Ortsried, Traschflur a Lamflur I, Lamflur II, Lamflur III.

Na hranici katastru Wenkerschlag se nacházejí: Na západě a severu německé obce Studnice (Brunn) a Lodhěřov (Riegerschlag), na východě české obce Kostelní Radouň (Kirchenradaun) a Lovětín a kdysi německá obec Rodvínov (Riedweis). Jižní hranici katastru tvoří pole české obce Dolního Skrýchova (Untergrieschau) a německo-české obce Radouňky (Kleinradeinles).

Obec Wenkerschlag je církevně přiřazena k farnosti Lodhěřov (Riegerschlag). V historicko-statistickém popisu budějovické diecéze popisuje světský kněz Johann Trajer v roce 1862 farnost Lodhěřov (Riegerschlag):

„Lodhěřov (Riegerschlag) (Lodhěřov nebo Lodvirov), německá ves, 140 domů, 1271 katolíků, v kraji Budějovickém (Budweis), církevní a poštovní okres Hradec. Farnost s 3533 katolíky; příjmy: 23 jiter 1170 sáhů polí, 10 jiter 1365 sáhů luk, 660 sáhů zahrad, 1 jitro 1170 sáhů pastvin, 18 jiter 1575 sáhů lesa, výkupní nájemné 351 zlatých 75 krejcarů. Občanský nájem: 65 zlatých 80 krejcarů. Kostelní a nadační nájemné: 95 zlatých 38 krejcarů. Patron farnosti a kostela: Studijní fond. Soudně a správně příslušný k Hradci (Neuhaus).

Farní kostel svatých apoštolů Petra a Pavla v Lodhěřově (Riegerschlag) existoval již na konci 14. století. (V chýnovském děkanátu a v bechyňském arciděkanátu.) (Palacký: Dějiny národa českého. I. díl, 2. část, s. 376.) Listinou z 19. června 1628 založil Vilém hrabě Slavata z Chlumu a z Košumberka, pán na Hradci Jindřichově, Stráži, Mělníce a Telči a jeho manželka Luzia Ottilia z Hradce, pro farnost Riegerschlag desátek a stolovou daň podle nařízení vydaného poddaným. V této listině je uvedeno, že tato farnost nemohla

byla jistý čas majetkem kapituly při pražském chrámu svatého Víta a kostel v sousední Kostelní Radouni je zasvěcen také svatému Vítu. (Čistě na okraj, existuje také pravděpodobně listina zmiňující Wenkerschlag v roce 1256. To uvádí Hans Lang: *Das Neubistritzer Bergland*. Schwäbisch Gmünd 1983.)

být dříve obsazena stálým farářem kvůli nedostatku příjmů. Od roku 1594 do roku 1773 byla tato farnost a kostel pod patronátem jezuitské koleje v Hradci. V letech 1787 a 1788 byl kostel rozšířen. V roce 1791 zde P. Augustin Braun, farář v Lodhěřově (1765–1792), zřídil kaplanské místo.

Přifařeno:

a) 1/2 hodiny Neudek (Najdek), obec německá, 28 domů, 254 katolíků.

b) 1 hodina Wenkerschlag (Radouň německá), obec německá, 92 domů, 998 katolíků. Odlehlé: „Holzmühle“, 1 hodina; panský statek Drahýška (Traschhof), který je součástí hradecké farnosti.

c) 1 hodina Gross Rammerschlag (Velký Ratmírov), obec německá, 75 domů, 553 katolíků. – Zahnuje také myslivnu (Jägerhaus) v Klenovském revíru, která je součástí farnosti Lodhěřov. Také jsou zahrnuty a zapsány panský Prokopský dvůr (Prokopihof) a Klenovská hájovna (Hegerhaus), které jsou součástí farnosti a školního obvodu Pluhův Ždár (Pluhow).

d) 1/2 hodiny Brunn (Studnice), obec německá, 53 domů, 457 katolíků.

Od a) až d) Kraj Budějovice (Budweis), okres a bývalá příslušnost Hradec (Neuhaus). Zařazeno do farní školy: Lodhěřov a Najdek (Neudek), poté myslivna v Klenovském revíru. – Patron: Studijní fond. Prezentant: Její císařská místodržitelství kancelář. – Počet školních dětí: 203. – Příjem učitele farní školy: 308 zlatých 71 krejcarů rakouské měny.

K pobočné škole ve Wenkerschlagu patří tato vesnice a výše uvedený statek Drahýška. Patron a prezentant: Obec. – Počet školních dětí: 143. – Příjem učitele pobočné školy: 262 zlatých 50 krejcarů rakouské měny.

K pobočné škole ve Velkém Ratmírovu patří tato vesnice – Patron a prezentant: Obec. – Počet školních dětí: 72. – Příjem učitele pobočné školy: 229 zlatých 54 krejcarů rakouské měny.

K rozšířené podučitelské stanici ve Studnicích (Brunn) patří tato vesnice – Patron a prezentant: Obec. – Počet školních dětí: 61. – Příjem asistenta učitele: 146 zlatých 96 krejcarů rakouské měny.“

Jan Nepomucký

V parlamentních volbách 19. května 1935, v nichž Sudetoněmecká strana získala většinu, voliči z obcí lodhérovské farnosti většinově hlasovali pro „aktivistické“ strany. Největší podíl hlasů získal Svaz zemědělců, křesťanští sociálové a sociální demokraté. Jen o týden později se konaly volby okresních zástupců soudního okresu J. Hradec a Nová Bystřice. Z výsledků voleb vyplývá, že na obyvatele německy mluvících obcí soudního okresu Neuhaus a Neubistritz zapůsobilo drtivé vítězství Sudetoněmecké strany Konráda Henleina. Čísla v závorkách jsou volební výsledky v okresních volbách, které se konaly jen o týden později.

Lodhérov	Svaz zemědělců (BdL)	112	(56)
	Křesťansko-sociální lidová strana	132	(112)
	Sociální demokraté	106	(87)
	Sudetoněmecký volební blok	31	( )
	Sudetoněmecká strana (Henlein)	27	(123)
	Obchodní strana	13	( )
	Komunisté	4	( )
	Čeští voliči v různých stranách	44	( )
	Komunisté a české hlasy		(55)
Wenkerschlag	Svaz zemědělců (BdL)	149	(126)
	Křesťansko-sociální lidová strana	48	(25)
	Sociální demokraté	67	(37)
	Sudetoněmecký volební blok	7	( )
	Sudetoněmecká strana (Henlein)	12	(64)
	Obchodní strana	10	( )
	Komunisté	9	( )
	Čeští voliči v různých stranách	39	( )
	Komunisté a české hlasy		(54)
Velký Ratmírov	Svaz zemědělců (BdL)	85	(68)
	Křesťansko-sociální lidová strana	45	(46)
	Sociální demokraté	66	(59)
	Sudetoněmecký volební blok	1	( )
	Sudetoněmecká strana (Henlein)	20	(27)
	Komunisté	1	( )
	Čeští voliči v různých stranách	23	( )
	Komunisté a české hlasy		(24)
Studnice	Svaz zemědělců (BdL)	78	(77)
	Křesťansko-sociální lidová strana	28	(23)
	Sociální demokraté	49	(38)
	Sudetoněmecký volební blok	10	( )
	Sudetoněmecká strana (Henlein)	23	(33)
	Obchodní strana	2	( )
	Čeští voliči v různých stranách	7	( )
	Komunisté a české hlasy		(9)
Najdek	Svaz zemědělců (BdL)	4	(4)
	Křesťansko-sociální lidová strana	5	(4)
	Sociální demokraté	11	(10)

Sudetoněmecký volební blok	7	( )
Sudetoněmecká strana (Henlein)	25	(31)
Obchodní strana	1	( )
Čeští voliči v různých stranách	23	(23)

V zimě 1933/34 vyvrcholila v Československu hospodářská krize. V našich obcích byly zahájeny krizové programy, byly upraveny obecní cesty, nařízeny lesnické práce, provedeny odvodňovací práce atd. Stejně jako všude jinde, i v okrese J. Hradec/Nová Bystřice (Neubistritz) se v těchto letech zvýšila nezaměstnanost. V roce 1930 bylo v soudním okrese J. Hradec evidováno 2875 nezaměstnaných, v roce 1933 jich bylo 6095. Ještě závažnější byla nezaměstnanost v soudním okrese Nová Bystřice. V roce 1930 bylo evidováno 300 a v roce 1933 1049 nezaměstnaných. V tomto soudním okrese byli nezaměstnaností postiženi téměř výhradně Němci.

Vítězství národních socialistů v Německé říši 30. ledna 1933 mělo silný dopad na náladu sudetských Němců. Různí představitelé sudetoněmeckých stran se snažili vytvořit nový společný subjekt. Konrad Henlein chtěl převzít vedení strany pouze v případě, že ostatní německé strany budou souhlasit se sloučením do jedné strany. Svaz zemědělců to zpočátku odmítal, senátor Hilgenreiner prohlásil za křesťanské sociály: jednotná politika ano, jednotná strana ne. Dne 1. října 1933 Henlein vydal výzvu ke sjezdu. Nové hnutí se chtělo distancovat od stran a nazvalo se Sudetoněmecká domovská fronta.

Krátce před parlamentními volbami v roce 1935 bylo hnutí nuceno změnit svůj název, protože volební kandidátky mohly podávat pouze strany, nikoliv domácí fronty. Od této chvíle se Domovská fronta nazývala „Sudetoněmeckou stranou“, což bylo pro běžného voliče velmi sugestivní, neboť mu to sugerovalo rozhodnutí „sudetoněmecký nebo československý“.

Ve volbách 19. května 1935 se Sudetoněmecká strana stala nejsilnější stranou v Československé republice. Získala 1 249 497 hlasů a 44 mandátů, němečtí sociální demokraté 299 925 hlasů a 11 mandátů, křesťanští sociálové 162 797 hlasů a 6 mandátů, Svaz zemědělců

Poznámka překladatele

Překlad knihy Richarda Hanslovského byl pro mě obohacující a věnoval jsem mu maximální péči. Pár poznámek k textu: Autor pro svou rodnou obec používá původní název Wenkerschlag. I když v českém jazyce a literatuře byla zpravidla nazývána Německou Radouní, vypravěčem v knize je rodilý „Wenkerschläger“. Často jsem narážel na to, že se v textu objevovalo nejen místní německé nářečí, ale také běžně rakouská němčina, protože místní Němci byli Rakušané, kteří hovořili dolnorakouským dialektem.

Některé pojmy a kontexty bylo vhodné do vysvětlit, proto jsem k textu připojil řadu poznámek pod čarou, často to vyžadovalo vlastní badatelskou práci a uvádět zdroje informací by někdy bylo obsáhlejší než vysvětlivka sama. Doplnil jsem knihu o česko-německý a německo-český slovník místních obcí se svolením jeho autora Pavla Koblasy. Vytvořil jsem rejstřík jednotlivých příjmení, čísel popisných a zmíněných obcí. Pracovní vydání mělo CD-ROM přílohu s katastrální mapou z roku 1828.

Knihy je informačně a fakticky nesmírně bohatá, ale zároveň je velice osobní výpověď. Prolínají se tu autorovy vzpomínky z dětství a dospívání s pohledem zralého muže se silným a přesvědčivým křesťanským postojem. Je to pohled s humorným nadhledem i s hlubokým porozuměním životu v tomto místě a čase. Při čtení se setkáváme s lidmi, s jejich charaktery a osudy, poznáváme způsob života, zvyky, hospodaření a řemesla. Kniha je plná detailů, které vracejí život místům i příběhům. Léčivé prameny, místa setkávání, stará koupaliště, oblíbené lesy, písně, místní německé nářečí – všechno znovu ožívá díky jeho vyprávění. Autor svou knihou splnil to, co si předsevzal, vrátil obci její historii.

Práce na překladu měla i pro mě osobní rozměr, neboť jsem si uvědomil, jak těsně jsou mé kořeny spjaty s místy a osudy popsány v této

knize. Můj praděda Johann Schirmer se narodil v r. 1853 ve Wenkerschlagu v čp. 50. Rodiči byli Franz Schirmer ze statku čp. 29 a Johanna, rozená Schüllerová z čp. 50. Kupříkladu v knize zmíněný Gowa byl bratranec mojí babičky Marie Schirmerové narozené v r. 1892 v Radouňce. Mezi mými přímými předky jsou jména, která se objevují i ve Wenkerschlagu: Blaha, Longin, Platzer, Suhl, Röschl, Schmidt nebo Demal. Německé i české obce na jazykové hranici byly propojeny množstvím příbuzenských vazeb, proto nepochybuji o tom, že v Hradci a okolí žije mnoho lidí, kteří by mezi jmény v této knize našli svoje předky.

Doufám, že překlad přiblíží někdejší život v tomto regionu širšímu okruhu čtenářů a poskytne jim stejnou radost z poznávání, jakou jsem zažil já při práci na této knize.

Na závěr velké poděkování náleží Štěpánu Ašerovi, bez kterého by české vydání nevzniklo.

Autor Richard Hanslovský

Narodil se 8. 2. 1922 v Německé Radouni (Wenkerschlag) u Jindřichova Hradce (Neuhaus). Byl posledním majitelem tzv. Kröpflova mlýna čp. 10 před vyhnáním německy mluvícího obyvatelstva z Jindřichohradecka a Novobystřicka na konci května 1945. V té době byl v ruském zajetí. Po propuštění našel svou matku v Dolním Rakousku, brzy však byl ruskou okupační správou jako většina tamějších vyhnanců z Čech a Moravy deportován do americké okupační zóny a skončil v německém Heilbronně (Bádensko-Württembersko). Tam vystudoval a později v bavorském Ulmu pracoval pro církevní organizaci a ve vedení místní samosprávy.

Za svou veřejnou činnost byl v roce 1978 vyznamenán Záslužným řádem Spolkové republiky Německo (Bundesverdienstkreuz) a v roce 1984 od papeže Jana Pavla II. obdržel čestný kříž „Pro Ecclesia et Pontifice“, nejvyšší vyznamenání, které papež uděluje laikům.

Je také autorem knihy o lodhérovském faráři: Johannes Kramler, 1875–1947. Seelsorger und Pädagoge im südböhmischen Grenzland. Vlastním nákladem, Ulm 1986.

Odkazy na digitalizované zdroje

Křestní matrika farního úřadu Lodhěřov

1651–1759 <https://digi.ceskearchivy.cz/5290/1>
1739–1792 <https://digi.ceskearchivy.cz/5291/1>
1793–1800 <https://digi.ceskearchivy.cz/5292/1>
1800–1806 <https://digi.ceskearchivy.cz/5293/1>
1807–1843 <https://digi.ceskearchivy.cz/5294/1>
1843–1868 <https://digi.ceskearchivy.cz/5299/1>

Velkostatek Jindřichův Hradec (1675) 1712–1877 Dorf Wenkerschlag und Klein Radeinles
(1000 stran) <https://digi.ceskearchivy.cz/126408/3>

Josefínský katastr 1787–1849 Wenkerschlag

<https://digi.ceskearchivy.cz/337796/1>
<https://digi.ceskearchivy.cz/337797/1>
<https://digi.ceskearchivy.cz/337798/1>

Stabilní katastr 1828 – indikační skici (mapy)

<https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=skicic&idrastru=TAB501018280>

Sčítání lidu – Wenkerschlag

1890 <https://digi.ceskearchivy.cz/637295/1>
1900 <https://digi.ceskearchivy.cz/639251/1>
1910 <https://digi.ceskearchivy.cz/637506/1>
1921 <https://digi.ceskearchivy.cz/637612/1>

Obecní a školní kroniky obcí lodhěřovské a hradecké farnosti

Riegerschlag (Lodhěřov)

Česká škola 1921–1934
<https://digi.ceskearchivy.cz/1454/1>

Česká škola 1934–1957
<https://digi.ceskearchivy.cz/1453/1>

Obecní kronika 1945–1981
<https://digi.ceskearchivy.cz/1446/1>

Neudek (Najdek)

Obecní kronika (1924) 1945–1960
<https://digi.ceskearchivy.cz/200341/1>

Brunn (Studnice)

Obecní kronika 1920–1924
<https://digi.ceskearchivy.cz/1449/1>

Obecní kronika 1945–1974
<https://digi.ceskearchivy.cz/1450/1>

Grossrammerschlag (Velký Ratmírov)

Německá škola 1892–1918
<https://digi.ceskearchivy.cz/128630/1>

Německá škola 1919–1945
<https://digi.ceskearchivy.cz/128631/1>

Obecní kronika (1845) 1932–1933
<https://digi.ceskearchivy.cz/125782/2>

Obecní kronika 1932–1937
<https://digi.ceskearchivy.cz/90058/1>

Wenkerschlag (Německá Radouň)

Německá škola 1892–1938
<https://digi.ceskearchivy.cz/1286/1>

Obecní kronika 1945–1974
<https://digi.ceskearchivy.cz/1280/1>

Kleinradeinles (Radouňka)

Německá škola 1906–1928
<https://digi.ceskearchivy.cz/128412/1>

Dolní Skrýchov (Untergrieschau)

Česká škola 1875–1953
<https://digi.ceskearchivy.cz/1379/1>

Česká škola 1914–1919
<https://digi.ceskearchivy.cz/1381/1>

Česká škola 1940–1944
<https://digi.ceskearchivy.cz/1380/1>

Obecní kronika (1937) 1945–1980
<https://digi.ceskearchivy.cz/587317/1>

Diebling (Děbolín)

Německá škola 1892–1946
<https://digi.ceskearchivy.cz/1209/1>

Obecní kronika (1938) 1945–1970
<https://digi.ceskearchivy.cz/1212/1>

Motten (Matná)

Obecní kronika 1924–1944
<https://digi.ceskearchivy.cz/200300/1>

Obecní kronika 1952
<https://digi.ceskearchivy.cz/200301/1>

Buchen (Buk)

Německá škola (1872) 1881–1935
<https://digi.ceskearchivy.cz/1118/1>

Obermühl (Horní Žďár)

Německá škola 1892–1912
<https://digi.ceskearchivy.cz/1711/1>

Německá škola 1912–1940
<https://digi.ceskearchivy.cz/1712/1>

Obecní kronika 1924–1935
<https://digi.ceskearchivy.cz/1672/1>

Obecní kronika 1945–1960
<https://digi.ceskearchivy.cz/129217/1>

Česká škola 1945–1961
<https://digi.ceskearchivy.cz/1713/1>

Ottenschlag (Otín)

Česká škola 1926–1981
<https://digi.ceskearchivy.cz/128404/1>

Rejstřík obcí, domů a příjmení

A

Altrichter 29, 48, 100, 133, 146, 161, 162, 189, 195, 245, 261
Anderl 4, 20, 23, 29, 31, 36, 39, 40, 41, 44, 45, 48, 49, 50,
51, 53, 82, 95, 108, 112, 161, 165, 201, 231, 240
Anderle 36, 40, 45, 48, 49, 51, 61, 94, 120, 150, 162
Anderlerhüttler 29, 50
Andresch 20
Andrle 31, 32, 49, 70, 137
Andrus 87
Andrusch 20, 87

B

Bartldemal 33, 62, 149, 158
Bartlmichal 29, 150, 178, 179, 180
Bäuml 213
Bednářeček (Kleinbernharz) 22, 47
Benesch 18
Beness 15
Beneš 16, 263
Beranek 9, 10, 270
Berewogner 29, 192, 193
Bilwachs 4, 18, 38, 44, 45, 53, 87, 89, 92, 93, 97, 112, 113,
120, 156, 157, 170, 195, 196, 199, 200, 201, 240
Binder 163, 204, 214, 241
Bischof 101
Blaha 4, 20, 37, 46, 52, 53, 89, 90, 91, 100, 113, 120, 137,
138, 139, 150, 161, 176, 179, 193, 221, 271
Blaho 89, 90, 103, 104, 113, 137, 138, 139, 150, 177
Blažejov (Blauenschlag) 32, 99, 128, 156, 188, 212, 221,
245
Böckel 156, 157
Böckl 148
Bohjousl 82, 83
Böhm 113, 126
Bohschmied 157, 199
Brabatsch 104, 105, 113, 151, 181
Bradatsch 20
Braun 210, 213
Brawatsch 104
Budějovice 9, 26, 37, 68, 112, 230, 239
Buchner 32

Příjmení jsou pouze v mužském tvaru, čp. mohou být i z jiné obce.

Buk (Buchen) 10, 25, 48, 72, 92, 100, 105, 128, 163, 178,
182, 242, 246, 249, 258, 272

C

Casny 4, 91, 110
Caßne 70
Czasny 4, 29, 52, 53, 62, 70, 71, 73, 94, 100, 108, 113, 120,
126, 145, 146, 148, 164, 169, 174, 175, 231, 253
Czerny 120, 191, 221
Cziasny 183

Č

Černín 16, 21, 42, 77, 110, 123, 180, 206, 214, 215, 216, 227
Červený Hrádek (Rothenburg) 9
Číměř (Schamers) 9, 10, 43, 118, 128, 212, 270
Člunek (Hosterschlag) 126
čp. 1 36, 67, 113, 153, 175, 179, 205, 206, 227, 256
čp. 2 15, 18, 63, 66, 78, 200, 227
čp. 3 200
čp. 4 22, 200, 206
čp. 5 131, 132, 153, 201
čp. 6 21, 23, 31, 33, 37, 38, 92, 126, 135, 161, 175, 178, 179,
182, 183, 201
čp. 7 25, 26, 28, 38, 40, 92, 99, 109, 174, 176, 190, 192, 227
čp. 8 30, 31, 191, 221
čp. 9 31, 32, 57, 61, 74, 128, 143, 144, 148, 153, 200, 201
čp. 10 48, 63, 64, 66, 67, 70, 74, 83, 138, 139, 163, 200, 201,
227, 256, 271
čp. 11 37, 48, 62, 70, 74, 94, 113, 153, 168, 175, 183, 201
čp. 12 94, 95, 96, 113, 121, 139, 195, 201
čp. 13 100, 101, 114, 201
čp. 14 28, 48, 80, 89, 99, 100, 101, 126, 186, 201, 221, 235,
265
čp. 15 28, 49, 61, 62, 78, 97, 102, 103, 104, 111, 131, 132, 143,
144, 145, 157, 159, 160, 162, 167, 169, 198, 221, 227
čp. 16 92, 113, 169, 180, 201
čp. 17 132, 133, 221
čp. 18 28, 51, 76, 114, 122, 134, 221, 224
čp. 19 40, 51, 57, 64, 73, 77, 135, 136, 137, 138, 139, 176, 192
čp. 20 59, 114, 136, 137, 139, 149
čp. 21 32, 78, 114, 140, 149, 150, 184, 201, 221
čp. 22 104, 114, 121, 140, 148, 150, 151, 165, 175, 184
čp. 23 113, 122, 144, 148, 150, 156, 157, 184, 199, 200, 221
čp. 24 29, 101, 122, 157, 158, 161, 171, 175, 201, 256
čp. 25 133, 158, 171, 221
čp. 26 65, 113, 114, 163, 196, 256
čp. 27 41, 67, 92, 107, 113, 153, 158, 159, 160, 183, 201, 221
čp. 28 160, 175, 201, 221, 224
čp. 29 113, 114, 160, 161, 170, 171, 178, 179, 256, 271
čp. 30 44, 45, 89, 114, 161, 162, 193, 194
čp. 31 96, 103, 114, 162, 168, 169, 170, 174, 175, 182, 183,
201

- čp. 32 201
- čp. 33 100, 168, 221, 261
- čp. 34 100, 169, 221
- čp. 35 114, 169, 221
- čp. 36 153, 162, 163
- čp. 37 114, 163, 174
- čp. 38 62, 164, 165, 166, 169, 171, 193, 201, 214, 227
- čp. 39 168, 221, 256
- čp. 40 113, 201
- čp. 41 96, 174, 201
- čp. 42 150, 153, 162, 164, 165, 168, 173, 174, 175, 177, 200, 201, 227, 256, 265
- čp. 43 28, 66, 70, 100, 126, 164, 174, 175, 201
- čp. 44 89, 100, 126, 162, 175, 176, 201
- čp. 45 118, 120, 153, 157, 163, 171, 177, 194
- čp. 46 150, 161, 178, 179, 201
- čp. 47 62, 102, 126, 144, 160, 170, 179, 181
- čp. 48 28, 113, 159, 171, 179, 181, 182, 183
- čp. 49 28, 114, 168, 183, 256
- čp. 50 100, 135, 172, 173, 192, 221, 271
- čp. 51 33, 66, 107, 145, 170, 177, 183, 184, 187, 189, 227
- čp. 52 70, 71, 184, 189
- čp. 53 12, 26, 28, 38, 82, 107, 144, 188, 190, 198, 201, 227
- čp. 54 187, 191, 221
- čp. 55 45, 113, 122, 151, 191, 201
- čp. 56 201
- čp. 57 47, 48, 107, 151, 173, 192, 193
- čp. 58 147, 148, 184, 221, 256
- čp. 59 134, 144, 146
- čp. 60 145, 146, 158, 184, 191, 194, 195, 256, 261
- čp. 61 134, 144, 145, 156
- čp. 62 96, 134, 141, 144, 145, 146, 160, 181
- čp. 63 31, 32, 85, 87, 94, 134, 143, 160, 191
- čp. 64 142, 221, 235
- čp. 65 102, 114, 128, 140, 141, 142, 146, 160, 183, 201
- čp. 66 48, 113, 144, 201
- čp. 67 37, 89, 107, 108, 136, 139, 140, 145, 150, 152, 193, 201, 234
- čp. 68 107, 113, 121, 156, 199, 200, 221
- čp. 69 34, 36, 47, 64, 101, 102, 113, 120, 142, 145, 150, 158, 181, 190, 201, 227
- čp. 70 150, 201
- čp. 71 90, 91, 100, 113, 141, 221
- čp. 72 64, 89, 90, 104, 176, 256
- čp. 73 87, 89, 92, 107, 112, 195, 201, 225, 226
- čp. 74 48, 80, 81, 85, 86, 87, 114, 126, 201
- čp. 75 51, 56, 57, 61, 62, 81, 85, 100, 204
- čp. 76 48, 74, 76, 79, 80, 81, 86, 114, 195
- čp. 77 37, 82, 83, 157, 195, 201
- čp. 78 23, 36, 44, 48, 49, 50, 61, 104, 161, 165, 195, 201
- čp. 79 38, 46, 47, 48, 56, 221, 224
- čp. 80 201
- čp. 81 37, 45, 46, 47, 111, 118, 221
- čp. 82 39, 43, 44, 48, 92, 107, 112, 201, 212
- čp. 83 41, 42, 46, 73, 111, 131, 221, 224
- čp. 84 38, 40, 41, 221
- čp. 85 38, 39, 221
- čp. 86 26, 28, 37, 38, 109, 126, 189, 190
- čp. 87 29, 37, 71, 139, 221
- čp. 88 23, 34, 36, 48, 81, 85, 87, 89, 162, 176, 195, 201
- čp. 89 23, 28, 29, 32, 33, 37, 38, 81, 99, 107, 158, 176, 182, 183, 191, 201, 265
- čp. 90 144, 156, 200, 201
- čp. 91 201
- čp. 92 201
- čp. 93 201
- čp. 94 201
- čp. 95 201
- čp. 96 171, 193, 221
- čp. 97 82, 83, 148, 221
- čp. 98 39, 40, 221
- čp. 99 201, 221
- čp. 100 91, 134, 140, 201
- čp. 101 201
- čp. 102 201
- čp. 103 201
- čp. 104 89, 90, 198, 221
- čp. 105 94, 104, 114, 118
- čp. 106 62, 74, 76, 77, 80, 221
- čp. 107 156, 194, 221
- čp. 108 50, 51, 76, 77, 114, 196
- čp. 109 62, 78, 79, 150
- čp. 110 144, 190, 201
- čp. 111 201
- čp. 112 169, 201
- čp. 113 201
- čp. 114 92, 97, 169, 170
- čp. 115 113, 114, 133, 171, 172, 194, 221
- čp. 116 62, 77, 78, 121, 200
- čp. 117 201
- čp. 118 23, 114
- čp. 119 195
- čp. 120 67, 104, 113, 118, 121
- čp. 121 148, 182
- čp. 122 104, 128, 129
- čp. 123 113, 114, 170
- čp. 124 76, 93, 187
- čp. 125 200
- čp. 126 153, 179, 201
- čp. 127 201
- čp. 128 114, 184, 187, 188, 191, 195
- čp. 129 45
- čp. 130 150, 194, 195
- čp. 131 113, 195

čp. 132 168, 183
čp. 133 201
čp. 134 176, 195, 196

D

Daschek 113
Děbolín (Diebling) 22, 37, 46, 47, 48, 62, 63, 72, 138, 139,
148, 161, 162, 165, 174, 176, 180, 187, 204, 218, 221,
242, 245, 249, 272
Degmal 33, 139, 142, 193
Demal 4, 23, 28, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 52, 66, 89, 99,
101, 102, 108, 110, 113, 120, 122, 126, 129, 138, 139,
141, 142, 144, 158, 160, 168, 169, 176, 177, 181, 183,
191, 195, 201, 216, 218, 224, 225, 227, 228, 231, 232,
234, 240, 261, 265, 271
Derame 228
Dietrich 213
Dolní Lhota (Niederschlagles) 67, 70, 72
Dolní Pěna (Niederbaumgarten) 32, 148, 190
Dolní Skřýchov (Untergrieschau) 15, 56, 72, 174, 190,
210, 218, 272
Dolní Žďár (Niedermühl) 191, 196, 245
Drahýška (Traschhof) 11, 15, 23, 30, 64, 67, 72, 78, 153,
198, 199, 200, 205, 210, 215, 216, 218, 259
Drachsler 113, 160
Draxler 28
Dreschar 20
Dvorce (Wurzen) 72
Dvoreček (Höflings) 37
Dvorschak 61
Dvoržak 174, 179, 191
Dvořák 153
Dworschak 20, 61, 89, 94, 141, 171, 175, 193, 221
Dworžak 29, 61, 62, 142, 162, 163, 168

E

Edelmann 31, 33, 42, 81, 102, 112, 116, 117, 118, 127, 128,
129, 130, 131, 132, 198, 240, 259
Eder 78, 110, 111, 121, 122, 157, 179, 216, 226
Eimer 113, 259
Ekhart 20, 86, 158
Endler 213

F

Faber 213
Falzl 82
Feichtl 162
Feitl 139, 150, 161, 162
Fejt 103
Fenzl 103
Feyrar 23, 63, 72, 95
Fiescher 160

Fichtenmoz 89, 90

Filip 20, 36, 143, 184, 212

Filsok 20, 184

Fischer 4, 17, 18, 28, 53, 62, 67, 75, 76, 77, 104, 107, 113,
120, 124, 132, 133, 142, 143, 144, 148, 158, 159, 160,
163, 164, 165, 173, 177, 182, 183, 191, 193, 194, 216,
218, 220, 221, 224, 225, 226, 228, 231, 234, 240, 259,
264

Frühbauer 4, 29, 31, 39, 82, 114, 169, 170

Frühbauernzimmermann 92

Frypauer 20

Fucker 4, 20, 23, 33, 34, 36, 45, 48, 53, 79, 80, 81, 87, 89,
103, 114, 133, 146, 162, 164, 165, 176, 195, 201, 231,
235, 241, 245

Fuger 102, 103, 131, 167

Fugerzimmermann 93, 111, 132, 149

Fugger 102

Führer 4, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 37, 38, 46, 52,
53, 64, 86, 90, 91, 92, 104, 108, 109, 110, 111, 112, 120,
126, 128, 129, 132, 135, 141, 149, 152, 158, 159, 160,
161, 168, 171, 175, 178, 179, 180, 182, 183, 189, 190,
194, 200, 201, 216, 218, 221, 224, 225, 231, 240, 260,
261, 262, 264

G

Gelm 160

Geml 4, 168, 178

Girgal 32, 83

Gmoatischler 195

Gospan 134, 143

Gossnschneider 169

Gowa 172, 173, 271

Gretschl 213

Grobauer 101

Gschiermeister 96

H

Hable 157, 200

Hadrava 153

Haiková 228

Hansal 4, 27, 28, 52, 53, 76, 91, 108, 114, 120, 128, 129, 134,
135, 140, 141, 168, 183, 184, 231, 264

Hansel 20, 188

Hanslovsky 3, 4, 7, 23, 28, 32, 63, 64, 65, 66, 67, 107, 108,
110, 111, 201, 227, 228, 231, 232, 234, 235, 237, 271

Haslauer 79

Hatín (Hatzken) 72, 242

Hauswogner 29, 149

Havlu 140

Hawle 140

Herget 25, 141

Herrschl 7, 44, 96, 97

Hittl 23, 62
Hofbauer 4, 29, 37, 94, 133, 148
Höferl 70, 94
Hofstätter 137
Hoider 37, 77, 81, 161
Hojdar 80, 183, 193
Hojder 22
Holder 30
Holický 44
Holzmüller 15, 16, 17, 18, 20, 215
Horní Lhota (Oberschlagles) 17, 156, 187
Horní Pěna (Oberbaumgarten) 32, 42, 44, 72, 107, 128, 133, 189, 241, 245, 266, 270
Horní Radouň (Oberradaun) 13, 47, 170, 216
Horní Skřýchov (Obergrieschau) 15, 18, 76, 174, 214, 261
Horní Žďár (Obermühl) 36, 128, 148, 163, 184, 272
Hoslauer 190
Hospříz (Köpferschlag) 21, 22, 38, 86, 127, 128, 184
Hoydar 20
Hoyder 37, 183
Hrbek 136, 137, 231
Hrutkov (Ruttenschlag) 72, 110, 128, 134, 144, 146, 163, 183
Hudec 61
Hulcmil (Holzmühle) 12, 15, 17, 63, 64, 66, 146, 150, 151, 210
Hůrky (Adamsfreiheit) 128, 247
Hüttler 32, 50, 61, 146, 195
Hüttner 48, 77, 78

J

Jagal 29, 87, 88
Jakl 20, 37, 38, 41, 87, 89, 94, 161
Jaksch 164, 165, 227
Jandl 29, 141, 142, 146
Janke 29, 76, 79, 80
Janeschneider 55, 74, 75, 77, 116
Janku 20, 80
Jarošov n. N. (Jareschau) 25, 29, 39, 68, 81, 135, 153, 214, 242, 259
Jindřichohradecko 9, 12, 22, 139, 250, 264, 271
Jindřichův Hradec (Neuhaus) 4, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 42, 43, 44, 47, 48, 51, 53, 56, 57, 63, 64, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 81, 86, 88, 89, 90, 92, 95, 96, 97, 102, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 113, 115, 117, 118, 121, 122, 123, 124, 128, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 137, 144, 146, 148, 150, 152, 153, 157, 159, 160, 165, 168, 169, 171, 174, 181, 187, 191, 193, 196, 199, 203, 205, 206, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 226, 227, 230, 232, 233, 234,

235, 239, 241, 242, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 270, 271, 272

Jindřiš (Heinrichschlag) 25, 72, 100, 163, 175, 183, 200, 204, 270

Jirgal 4, 31, 32, 61, 70, 83, 89, 99, 120, 128, 134, 143, 144, 145, 162, 163, 183, 184, 186, 189, 201, 221, 231, 235

Jirgalweber 93

Jogla 147

K

Kačlehy (Gatterschlag) 99, 270

Kahl 213

Kaidl 20, 143, 195

Kaiser 17, 18, 126, 200

Kamenice nad Lipou (Kamenitz an der Linde) 27, 32, 68, 81, 109, 257, 259

Kandl 4, 23, 30, 31, 38, 82, 114, 120, 134, 140, 141, 143, 144, 176, 187, 188, 193, 194, 195, 197, 198, 199, 221, 228, 231, 240, 256

Kanl 144

Kaproun (Kaltenbrunn) 128, 129

Kardašova Řečice 72, 248

Kasper 61, 94, 122, 156, 157, 194, 195, 218, 221

Kestranek 162

Klášteř (Kloster) 163

Kleisberg 70

Kleisberger 20

Klug 20, 149, 150

Koarla 28, 181

Kolář 21

Koller 22, 103, 107, 113

Kostelní Radouň (Kirchenradaun) 13, 19, 136, 166, 174, 177, 190, 201, 210, 214, 218, 220, 250, 256

Kostenapfl 100

Košťálkov (Gottschallings) 246

Kralovský 228

Kramler 47, 95, 96, 97, 112, 113, 132, 168, 178, 206, 212, 213, 246, 257, 271

Kratschner 29, 93, 94, 95, 96, 107

Kräuter 4, 42, 44, 45, 50, 51, 52, 60, 76, 77, 78, 79, 87, 93, 108, 109, 114, 130, 135, 136, 137, 139, 140, 149, 150, 164, 168, 190, 195, 196, 231, 232, 234, 239, 252

Kreiter 137

Krejczy 20

Krejczu 61

Krejčí 70

Krepfl 15, 18, 20, 63, 165

Kreplovský 15

Kreuter 94, 137

Kreuzer 4, 102, 150, 151, 158, 223

Kreyter 137

Kriso 156, 157
Kröpfel 15, 16, 27, 29, 38, 39, 42, 44, 48, 63, 64, 66, 67, 68,
92, 94, 100, 114, 138, 139, 149, 150, 164, 165, 169, 180,
191, 193, 203, 231, 232, 234, 240, 271
Kruplov (Krippaschlag) 29
Kryso 99
Kuben 153
Kugler 4, 70, 146
Kunějov (Kunas) 128
Kupka 90, 153
Kurz 20, 160, 177

L

Lampeitl 52, 200
Landštejn (Landstein) 9, 10, 128
Lang 210, 213, 256
Lauter 183
Lenz 194
Lhotský 153
Lidvin 158
Liesch 213
Lišný dvůr (Lexenhof) 30
Lodhěrov (Riegerschlag) 9, 10, 12, 16, 18, 19, 21, 22, 25,
26, 27, 28, 29, 30, 33, 36, 37, 38, 43, 47, 48, 56, 61, 62,
63, 64, 68, 77, 80, 81, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 94, 97, 100,
103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 118, 120, 125,
127, 128, 132, 133, 134, 137, 138, 141, 142, 144, 147,
148, 150, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 165, 166,
167, 168, 170, 171, 173, 174, 176, 178, 179, 181, 182,
187, 188, 189, 190, 191, 194, 195, 196, 199, 203, 205,
210, 211, 212, 214, 216, 217, 218, 226, 228, 231, 239,
240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250,
251, 253, 254, 256, 257, 259, 261, 264, 265, 270, 272
Lomy (Tieberschlag) 138, 246
Longin 4, 32, 46, 47, 48, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64,
80, 81, 86, 87, 100, 126, 133, 137, 138, 192, 211, 221,
222, 224, 231, 265, 271
Lorenz 29, 64, 94, 126, 158, 176, 177, 190, 194, 227, 234,
237
Loskat 142
Lovětín (Lowietin) 22, 27, 104
Lucksch 137, 156, 157
Luis 93
Luksch 4, 20, 25, 29, 33, 44, 68, 85, 88, 93, 94, 99, 108, 114,
115, 116, 124, 129, 133, 137, 153, 158, 159, 160, 161, 162,
178, 193, 231

M

Macal 160, 231
Madl 27, 100
Macho 101, 126

Malíkov nad Nežárkou (Německý Malíkov)
(Deutschmoliken) 87

Masanec 101
Masař 149, 150
Matausch 221
Matl 20, 36, 160, 190
Matná (Motten) 32, 44, 64, 72, 128, 141, 221, 245, 249, 272
Matouschschneider 99, 142
Maurer 20, 32, 37, 38, 42, 82, 90, 163, 193, 203, 218
Maurerschuster 88, 90
Mickl 70, 162, 168, 169, 176
Migl 29, 162, 169
Michalko 160, 161
Michalu 161, 181
Mikl 20, 100, 114, 153, 201
Miksch 20, 29, 32, 89, 177, 182, 183
Mlčin 15
Moltner 20
Müller 148
Müllner 21
Multarar 80
Multerer 20, 66, 89, 90, 93, 113, 128, 132, 133, 139, 140,
144, 150, 156, 157, 160, 161, 163, 164, 165, 169, 171,
174, 177, 182, 183, 188, 194, 231
Multnar 139, 140
Mutyněves (Muttaschlag) 22, 27, 72, 138, 148

N

Najdek (Neudek) 10, 51, 62, 78, 80, 81, 144, 169, 170, 174,
184, 185, 197, 203, 210, 211, 212, 216, 217, 218, 219,
226, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 251, 254, 261, 265,
272
Německá Radouň (Dolní Radouň) (Wenkerschlag)
3, 4, 7, 9, 10, 52, 81, 264, 272
Neubauer 23, 24, 42, 245
Neuwirth 29, 37, 38, 39, 108, 123, 136, 139, 140, 158, 164,
182, 201, 221, 234
Neuwürth 139, 140
Nová Bystřice (Neubistritz) 9, 10, 69, 117, 126, 128, 140,
152, 171, 199, 202, 244, 246, 247, 248, 249, 250, 251,
252, 253, 254, 255, 262, 266, 270
Novak 22
Nový dvůr (Neuhof) 23, 30, 217

O

Oberblaha 137, 138, 139, 234, 261
Okrouhlá Radouň (Scheibenradaun) 13
Oldřiš (Ulrichschlag) 21, 22, 32, 50, 51, 92, 93, 94, 128,
136, 151, 246
Otín (Ottenschlag) 18, 22, 25, 72, 117, 128, 131, 161, 187,
245, 272
Oundresch 29

Oundruschek 158
Ousoga 135, 136, 137, 139

P

Pakosta 165
Pastorek 139
Paulemadl 8, 48, 85, 86, 87
Peinel 22
Peterl 4, 20, 29, 37, 65, 82, 108, 139, 148, 201, 228, 231
Peterlaschneider 93, 149
Peterlschneider 37
Petrů 162
Pfauser 4, 12, 26, 27, 28, 63, 82, 99, 100, 107, 109, 112, 113, 144, 157, 158, 160, 164, 165, 168, 174, 175, 176, 181, 183, 184, 189, 190, 198, 201, 218, 221, 225, 227, 228, 231, 232, 234, 240
Pfeiffer 4, 52, 78, 89, 161, 162, 183, 184, 193, 194, 231
Pfundl 92, 93
Philip 20, 23, 41, 44, 142, 169
Pillwachs 89
Pilwachs 89
Pilwaks 20
Pilwax 44, 81
Platzer 4, 22, 28, 34, 42, 47, 49, 53, 69, 70, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 93, 94, 102, 103, 104, 108, 110, 111, 113, 122, 130, 131, 133, 143, 144, 157, 158, 160, 161, 162, 175, 178, 179, 194, 211, 213, 218, 221, 223, 227, 228, 231, 234, 239, 240, 242, 245, 256, 271
Plosl 80
Pöckl 148
Políkno (Poliken) 72, 242
Polště (Poschen) 72
Prawatsch 20, 36, 37, 150, 158, 221
Prinz 61
Prokopský dvůr (Prokopihof) 210
Prull 33, 81, 82, 83, 143, 148, 187, 191, 192, 193, 221, 231

R

Radouňka (Kleinradeinles) 11, 17, 47, 56, 72, 128, 169, 170, 187, 190, 199, 210, 214, 215, 216, 218, 254, 261, 272
Ratiboř (Rothwurst) 61, 100
Rausch 20, 22, 29, 94, 103, 122, 134, 149, 150, 160, 161, 162, 169, 179, 193, 221, 222, 224, 256, 258
Raysner 61
Rehar 20
Rehoř 137
Reisener 61
Reisner 4, 7, 20, 35, 36, 40, 44, 68, 77, 78, 89, 96, 97, 101, 102, 114, 120, 121, 125, 126, 128, 141, 142, 143, 144, 145, 147, 149, 150, 157, 158, 161, 171, 174, 183, 188, 190, 201, 221, 223, 231, 245, 266
Ressl 190

Reysner 101, 102, 107, 149, 150
Režabek 153
Riedl 213
Rodvínov (Riedweis) 22, 56, 62, 72, 81, 92, 121, 128, 148, 180, 184, 210, 214, 216, 218
Roidl 20, 193, 195
Romava (Romau) 128
Röschel 22, 23, 110, 139, 168, 188, 270
Röschl 4, 111, 156, 157, 161, 169, 170, 179, 190, 231, 261, 271

S

Salaba 4, 184, 189
Sedlo (Heumoth) 24, 191, 246
Sehner 4, 41, 42, 131, 228, 243
Senner 221
Schaffer 56, 87, 135
Schahauer 228
Scham 4
Schamers 275, 277
Scheiben-Radaun 242, 266
Schiefer 20, 99, 235
Schieferhüttler 29, 101
Schikswul 20
Schilhar 20, 183
Schindler 4, 117, 132, 137, 152
Schirmer 4, 61, 68, 82, 96, 101, 102, 108, 113, 114, 120, 126, 143, 144, 146, 160, 161, 162, 168, 170, 171, 181, 216, 218, 220, 224, 225, 226, 231, 240, 257, 271
Schmid 17
Schmidt 16, 18, 70, 271
Schmied 180
Schneider 37, 76, 93, 106, 113, 114, 126, 133, 139, 140, 142, 148, 149, 150, 161, 162, 171, 172, 183, 193, 199, 231
Schöberl 70, 71, 72, 73, 82, 87, 94, 99, 133, 204
Scholler 80, 114, 156, 183, 184
Schollerschneider 184
Schollerweber 27, 183, 184
Schollerwogner 187, 191
Schramhauser 29, 67, 169, 195, 221, 228
Schrotz 228
Schubert 4
Schuler 12, 26, 107, 141, 188, 189, 190, 198
Schullenz 114
Schuller 87, 89, 94, 183, 190
Schüller 4, 100, 135, 160, 166, 172, 173, 183, 192, 193, 221, 231, 271
Schuster 30, 31, 41, 42, 46, 221, 228
Schütz 159, 213
Schützner 29, 38, 43, 139, 146, 158, 201
Schwab 99, 100, 114, 162, 163, 174, 201, 221, 234
Schwetz 41, 42, 148, 228
Siegl 157

Siemon 139, 144
Sigit 39, 40, 41, 133, 221, 228, 231
Sigl 100
Silberschmied 190
Simon 77, 78, 80, 87, 114, 143, 144, 168, 177, 221, 228
Simonhüttler 146
Simou 144
Siojo 148
Slavonice (Zlabings) 9, 259
Smrčka 4, 70, 71, 76, 93, 94, 168, 169, 183
Smrčná (Fichtau) 128
Soukup 70, 126, 239, 242, 258
Staré Město (Altstadt) 9, 10, 128, 202, 246, 248, 264, 270
Stasni 228
Stefane 29, 177
Steffal 4, 219
Steffl 20, 23, 87, 89
Steinhauser 20, 29, 45, 46, 111, 150, 191
Stepan 78, 79, 228
Stephan 78, 79
Stephane 177
Stiasne 80, 146, 193
Stiasny 29, 91, 146, 221, 227
Stiastny 70, 146, 193
Stiepahn 78, 79
Stöck 70
Stöckl 70
Stráž (Platz) 242, 249
Strmilov (Tremles) 39, 110
Stroßweber 114
Strumhauser 221
Studnice (Brunn) 9, 10, 22, 27, 30, 31, 32, 40, 41, 47, 55,
61, 62, 66, 70, 78, 80, 81, 89, 91, 95, 100, 109, 111, 125,
130, 131, 138, 139, 141, 144, 146, 159, 170, 174, 180,
181, 184, 187, 190, 193, 206, 210, 211, 213, 214, 216,
218, 226, 227, 242, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250,
251, 253, 254, 256, 261, 265, 270, 272
Stuchlich 213
Supenschmid 20
Supnschmid 144
Suppenschmid 46, 144, 190
Suppenschmidt 45
Svoboda 148
Swec 148
Sigmund 149, 150
Symon 80
Szikswul 158
Szola 80
Szoller 156, 157

Š

Švec 148

T

Talkner 45, 61
Tandler 4, 57, 59, 61, 85, 86, 87, 114, 126, 187, 228, 240
Temel 33, 137
Tesarsch 20, 94
Themal 142
Tieschler 150, 161, 162, 191
Tippl 161
Tischer 4, 11, 18, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 40,
43, 92, 109, 110, 113, 126, 141, 162, 176, 190, 216, 218,
227, 228, 231, 240
Tischler 48, 61, 62, 113, 150, 162, 193, 195
Tonvemom 70
Tosch 80
Tösl 114, 161
Toß 144
Trepka 179
Trescher 25, 86
Trosi 177
Třeboň (Wittingau) 66, 202, 259
Tschasni 90, 91
Tutter 4, 22, 108, 114, 144, 145, 146, 148, 150, 156, 157, 158,
191, 194, 195, 221, 231, 261

U

Uitz 56, 60, 61, 62, 85, 86
Uitznhüttler 78, 79
Ujecz 61
Unterblahe 89
Untermauer 101

V

Veitl 137, 146, 162
Velký Ratmírov (Grossrammerschlag) 10, 25, 42, 44,
48, 78, 89, 109, 117, 118, 121, 131, 156, 157, 180, 190,
200, 210, 211, 213, 226, 239, 242, 243, 244, 245, 247,
248, 249, 250, 251, 254, 261, 270, 272
Vogl 146
Vogt 213
Vrzák 17, 18

W

Wager 103
Wagner 4, 21, 29, 53, 96, 103, 108, 112, 114, 120, 149, 150,
158, 162, 164, 174, 175, 179, 180, 181, 182, 183, 192,
200, 201, 216, 224, 225, 231, 237, 253, 261, 265
Wachtel 164, 165
Wallisch 31, 52, 63, 64, 65, 66, 80, 81, 95, 96, 100, 113, 120,
139, 231
Wänisch 21
Waschek 100

Wenkerschlag (Německá Radouň) 3, 4, 7, 10, 11, 12,
13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46,
47, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 56, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65,
66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81,
82, 83, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99,
100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110,
111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123,
124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134,
135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145,
146, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 156, 157, 158, 159,
160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170,
171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181,
182, 183, 184, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193,
194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 205, 206,
207, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219,
220, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 231, 232,
234, 235, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250,
251, 253, 254, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264,
265, 266, 269, 270, 271, 272, 278

Wenusch 70, 151, 200

Wogner 40

Wochterschuster 158

Wondritschka 15

Wondrusch 23, 100, 121, 150, 153, 164, 165, 168, 169, 171,
174, 175, 184, 227, 228, 231

Wonesch 21, 63, 64, 77, 100, 148, 200

Wonsch 193

Wurschag 165, 173, 174, 175

Z

Zdiarsky 111, 213

Zettl 4, 147, 148, 179, 231

Ziagla 168

Zima 144, 164, 165, 177

Ziml 177

Zuckerigl 20, 139, 140

Zupnschmid 190

Zwicker 149, 150

Zwifelhuber 28

Zyml 20

Ž

Žišpachy (Blato) (Sichelbach) 247